

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 20.08.2019 № 20-8

ЗВІТ
про результати аудиту ефективності
використання коштів державного бюджету та управління
майном державними підприємствами у сфері авіаційного
транспорту та використання повітряного простору України

Київ 2019

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	3
ВСТУП.....	4
1. АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ У СФЕРІ АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПОВІТРЯНОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ	5
2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ У СФЕРІ АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ	10
3. СТАН ВИКОНАННЯ МІНІСТЕРСТВОМ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ ФУНКЦІЙ УПОВНОВАЖЕНОГО ОРГАНУ З ПИТАНЬ УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	13
<i>3.1. Загальна характеристика стану виконання Міністерством інфраструктури України окремих функцій уповноваженого органу .....</i>	<i>13</i>
<i>3.2. Аналіз дотримання процедур призначення керівників державних підприємств “Міжнародний аеропорт “Бориспіль” та “Міжнародний аеропорт “Львів” ім. Данила Галицького” та виплати заробітної плати. ....</i>	<i>14</i>
<i>3.3. Порушення та недоліки, виявлені при здійсненні Міністерством інфраструктури України окремих функцій уповноваженого органу управління державним майном підприємств .....</i>	<i>21</i>
4. ЗАКОННІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОМ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ У СФЕРІ АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ	28
<i>4.1. Управління майном Державним підприємством “Міжнародний аеропорт “Бориспіль” .....</i>	<i>29</i>
<i>4.2. Управління майном Державним підприємством “Міжнародний аеропорт “Львів” ім. Данила Галицького” .....</i>	<i>33</i>
5. ОЦІНКА ОКРЕМИХ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВО- ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТА ФІНАНСОВИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ БЮДЖЕТУ	40
6. СТАН ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОЮ АВІАЦІЙНОЮ СЛУЖБОЮ УКРАЇНИ ОКРЕМИХ ФУНКЦІЙ УПОВНОВАЖЕНОГО ОРГАНУ З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ	42
7. АНАЛІЗ СТАНУ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ (АУДИТУ) ТА ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ.....	44
ВИСНОВКИ	48
ПРОПОЗИЦІЇ.....	58
ДОДАТКИ.....	63

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення аудиту: План роботи Рахункової палати на 2019 рік.

Мета аудиту: встановлення фактичного стану справ та надання оцінки ефективності (продуктивності, результативності та економності) використання коштів державного бюджету, виділених у 2016–2018 роках органам державної влади на виконання повноважень у сфері авіаційного транспорту та використання повітряного простору України, своєчасності, повноти і законності прийняття управлінських рішень; оцінка стану внутрішнього контролю за використанням бюджетних коштів; встановлення фактичного стану справ у 2016–2018 роках щодо управління уповноваженим органом державним майном окремих підприємств у сфері авіаційного транспорту та щодо розпорядження цими підприємствами державним майном, матеріальними та іншими активами, що мають фінансові наслідки для бюджету, досягнення ними визначених цілей та завдань.

Предмет аудиту: кошти державного бюджету, що спрямовувалися у 2016–2018 роках на виконання бюджетних програм “Загальне керівництво та управління у сфері інфраструктури” (КПКВК 3101010) та “Керівництво та управління у сфері авіаційного транспорту” (КПКВК 3108010), зокрема в частині, що стосується виконання функцій і завдань у сфері авіаційного транспорту та використання повітряного простору України, їх рух; управлінські рішення Міністерства інфраструктури України як головного розпорядника бюджетних коштів щодо виконання вказаних бюджетних програм та Державної авіаційної служби України як розпорядника бюджетних коштів нижчого рівня за КПКВК 3108010; “Здійснення заходів щодо підтримки впровадження транспортної стратегії України” (КПКВК 3101230 спеціальний фонд); нормативно-правові акти, розпорядчі та інші документи, статистична, бюджетна, фінансова звітність та управлінські рішення об’єктів аудиту, що відображають їх діяльність у частині, що стосується мети і предмета аудиту. Державне майно окремих державних підприємств та проведені операції щодо його надходження, використання, списання та відчуження; виконання рекомендацій Рахункової палати за попередніми контрольними заходами.

Об’єкти аудиту: Міністерство інфраструктури України (далі – Мінінфраструктури, Міністерство, головний розпорядник бюджетних коштів, уповноважений орган управління), Державна авіаційна служба України (далі – Державіаслужба, розпорядник бюджетних коштів нижчого рівня, уповноважений орган з питань цивільної авіації), державні підприємства “Міжнародний аеропорт “Бориспіль” (далі – ДП МА “Бориспіль”, Підприємство) та “Міжнародний аеропорт “Львів” імені Данила Галицького”(далі – ДП МА “Львів”, Підприємство) – державні комерційні підприємства цивільної авіації, засновані на державній власності, що входять до сфери управління Мінінфраструктури.

Запити надіслано до Фонду державного майна України, Державного підприємства повітряного руху України, Міністерства інфраструктури України та Державної авіаційної служби України.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту:

часові: 2016–2018 роки;

географічні – м. Київ, Київська область, м. Бориспіль, м. Львів.

Термін проведення аудиту та підготовки Звіту: 29.03.2019–31.07.2019.

Критерії аудиту, які використовувалися під час аудиту:

- *щодо результативності*: ступінь відповідності фактичних результатів діяльності розпорядників бюджетних коштів запланованим результатам, стан досягнення запланованих показників; стан досягнення Мінінфраструктури результатів при виконанні повноважень уповноваженого органу управління в частині, що стосується предмета аудиту, а також стан досягнення Державіаслужбою результатів у частині, що стосується виконання функцій і завдань у сфері авіаційного транспорту України, їх повнота та відповідність законодавству; досягнення державними підприємствами, які є об'єктами аудиту, визначених статутом завдань; стан збереження державного майна та забезпечення його використання для досягнення кінцевої мети їх спрямування;

- *щодо економності (раціональності)*: стан досягнення об'єктами аудиту запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу коштів або досягнення максимального результату при їх ефективному використанні;

- *щодо законності*: відповідність управлінських рішень об'єктів аудиту положенням законодавства.

Методи збирання даних: аналіз нормативно-правових, розпорядчих актів, інших документів, пов'язаних з предметом аудиту; перевірка та аналіз документів щодо організації роботи та виконання покладених на об'єкти аудиту завдань; перевірка фінансових планів та звітів про їх виконання, бухгалтерських документів, статистичної, фінансової, бюджетної та податкової звітності, отримання пояснень посадових осіб об'єктів аудиту; моніторинг повідомлень засобів масової інформації з питань аудиту, перевірка фактичної наявності та стану збереження активів, огляд об'єктів.

ВСТУП

Авіаційна сфера є одним із пріоритетних напрямів розвитку сучасної української економіки, яка потребує державної підтримки та інвестицій.

Державне регулювання у сфері цивільної авіації та використання повітряного простору України здійснюється двома органами державної влади: центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері транспорту, – Мінінфраструктури; центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики в галузі цивільної авіації, – Державіаслужбою.

Необхідність надання оцінки ефективності управління майном ДП МА “Бориспіль” і ДП МА “Львів”, важливість стабільного розвитку цих підприємств для економіки і безпеки держави, а також обсяги надходжень до державного бюджету, значні інвестиції, вкладені у їх розбудову для розширення можливостей використання повітряного простору України, обумовили актуальність обраної теми аудиту.

ДП МА “Бориспіль” є найбільшим аеропортом в Україні та належить до об’єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави¹, ДП МА “Львів” – єдиним головним регіональним аеропортом в Україні, що знаходиться у державній власності.

Ці підприємства включені до Переліку підприємств державного сектору економіки, які мають найбільші за розміром активи (станом на 31.12.2014)², та реєстрів великих платників податків у 2016–2018 роках³.

Зазначені державні підприємства входять до сфери управління Мінінфраструктури. Відповідно, аналіз ефективності виконання Міністерством як уповноваженим органом функцій управління майном цих підприємств є вкрай актуальним та важливим для розвитку авіаційного транспорту.

1. АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ У СФЕРІ АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПОВІТРЯНОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ

Державне регулювання діяльності в сфері авіації та використання повітряного простору України передбачає формування державної політики та стратегії розвитку, визначення завдань, функцій, умов діяльності та використання повітряного простору України, застосування заходів безпеки авіації, прийняття загальнообов’язкових авіаційних правил України, здійснення державного контролю за їх виконанням та встановлення відповідальності за їх порушення.

Згідно із затвердженим Мінінфраструктури як головним розпорядником бюджетних коштів паспортом бюджетної програми 3101010 “Загальне керівництво та управління у сфері інфраструктури” метою цієї бюджетної програми є, зокрема, забезпечення формування та реалізація державної політики у сфері авіаційного транспорту та використання повітряного простору України. Разом з тим окремих напрям використання бюджетних коштів на сферу авіаційного транспорту та використання повітряного простору України у паспорті бюджетної програми 3101010 не визначений. Забезпечення виконання функцій і завдань, покладених на Міністерство, затверджено паспортом у цілому.

Паспортом бюджетної програми 3108010 “Керівництво та управління у сфері авіаційного транспорту” затверджено бюджетні призначення

---

¹ Перелік об’єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 № 83.

² Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.05.2015 № 600-р.

³ Затверджені наказами Державної фіскальної служби України від 26.09.2014 № 145, від 08.09.2015 № 681, від 26.12.2016 № 1036 і від 26.09.2017 № 632.

Державіаслужбі як відповідальному виконавцю у системі головного розпорядника бюджетних коштів. Напрями використання бюджетних коштів за цим паспортом визначено так: забезпечення виконання функцій і завдань у сфері авіаційного транспорту України, підвищення кваліфікації працівників, сплата членських внесків до міжнародних організацій, членом яких є Україна, заходи з інформатизації, придбання ліцензійного програмного забезпечення, сплата судового збору.

Аудитом встановлено, що призначення, затверджені за бюджетними програмами 3101010 та 3108010, використано безпосередньо на забезпечення діяльності зазначених бюджетних установ.

Відповідно до Бюджетного кодексу України від 08.07.2010 № 2456-VI (далі – БКУ) до 2017 року “Надходження до Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях” (код 24061500) зараховувались до загального фонду державного бюджету в повному обсязі. З 01.01.2017 джерелами формування цього Фонду в частині доходів (з урахуванням особливостей, визначених пунктом 1 частини другої статті 67¹ БКУ) є, зокрема, 80 відсотків надходжень до вказаного Фонду (пункт б¹ частини третьої статті 29 БКУ). Відповідні надходження спрямовуються на здійснення діяльності центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики в галузі цивільної авіації, участь та представництво України у міжнародних авіаційних організаціях (пункт 19 частини четвертої статті 30 БКУ (із змінами)), тобто Державіаслужби, 20 відсотків – до доходів загального фонду Державного бюджету України (пункт 43 частини другої статті 29 БКУ).

Законами про державний бюджет на 2016–2018 роки Мінінфраструктури як головному розпорядникові бюджетних коштів затверджено бюджетні призначення за КПКВК 3101010 (загальний фонд) в обсязі 44055,5 тис. грн⁴; 64123,2 тис. грн⁵ та 112781,8 тис. грн⁶ відповідно; за КПКВК 3108010 – 99997,0 тис. грн⁷ (загальний фонд), 190040,0 тис. грн (спеціальний фонд) та 258160,0 тис. грн (спеціальний фонд) відповідно. Слід зазначити, що внаслідок внесення змін до БКУ видатки за КПКВК 3108010 у 2017 році збільшилися у 1,9 раза проти 2016 року, у 2018 році – у 1,4 раза проти 2017 року.

---

⁴ Додаток 3 до Закону України від 25.12.2015 № 928 “Про Державний бюджет України на 2016 рік” з урахуванням змін, внесених Законом України від 06.10.2016 № 1660 “Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2016 рік”.

⁵ Додаток 3 до Закону України від 21.12.2016 № 1801 “Про Державний бюджет України на 2017 рік”.

⁶ Додаток 3 до Закону України від 07.12.2017 № 2246 “Про Державний бюджет України на 2018 рік”.

⁷ З урахуванням змін, внесених Законом України від 19.05.2016 № 1384 “Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2016 рік”.

Установлено, що паспорти бюджетних програм Мінінфраструктури за КПКВК 3101010⁸ та 3108010⁹ на 2016 рік затверджено з порушеннями визначеного терміну, чим не дотримано вимоги частини восьмої статті 20 БКУ та пункту 6 розділу I Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2002 № 1098.

Відповідно до пункту 17 статті 116 БКУ порушення порядку або термінів подання і затвердження паспортів бюджетних програм є порушенням бюджетного законодавства. За це порушення відповідно до пунктів 1 та 2 частини першої статті 117 БКУ можуть застосовуватися такі заходи впливу:

- попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства з вимогою щодо усунення порушення бюджетного законодавства. Виявлені порушення бюджетного законодавства мають бути усунені в строк до 30 календарних днів;

- зупинення операцій з бюджетними коштами.

Інформацію про застосування заходів впливу до аудиту не надано.

Слід зазначити, що потреба Мінінфраструктури у бюджетних коштах за КПКВК 3101010 згідно з поданими бюджетними запитами на 2016–2018 роки становила 212,6 млн грн, 117,1 млн грн та 189,6 млн грн відповідно.

З урахуванням змін, внесених до розпису державного бюджету розпорядженнями Уряду¹⁰, затверджено граничні видатки на 2016, 2017 та 2018 роки: 44055,5 тис. грн; 69650,3 тис. грн та 127110,7 тис. грн відповідно, тобто Мінінфраструктури забезпечено бюджетними коштами у 2016 році на 20,7 відс., у 2017 році – на 59,5 відс. та у 2018 році – на 67 відсотків.

За даними звіту про виконання паспорта бюджетної програми касові видатки за КПКВК 3101010 за 2016–2018 роки становили 43551,6 тис. грн, 65814,3 тис. грн та 119526,3 тис. грн відповідно. Найбільшу питому вагу у структурі цих видатків (у 2016 році – 94,8 відс., у 2017 році – 88,4 відс., у 2018 році – 84,9 відс.) займають витрати на оплату праці та нарахування,

---

⁸ Затверджений спільним наказом Мінфіну та Мінінфраструктури від 26.02.2016 № 82/237.

⁹ Затверджений спільним наказом Мінфіну та Мінінфраструктури від 26.02.2016 № 83/239.

¹⁰ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 № 581-р “Про передачу деяких бюджетних призначень, передбачених Господарсько-фінансовому департаменту Секретаріату Кабінету Міністрів України у 2017 році на підтримку реалізації комплексної реформи державного управління” (набрало чинності одночасно з постановою Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 № 647 “Деякі питання реалізації комплексної реформи державного управління”), від 28.02.2018 № 198-р “Про передачу деяких бюджетних призначень, передбачених Господарсько-фінансовому департаменту Секретаріату Кабінету Міністрів України у 2018 році на підтримку реалізації комплексної реформи державного управління” (набрало чинності одночасно з постановою Кабінету Міністрів України від 14.03.2018 № 235 “Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України”) та від 05.12.2018 № 925 “Про передачу деяких бюджетних призначень, передбачених Господарсько-фінансовому департаменту Секретаріату Кабінету Міністрів України у 2018 році на підтримку реалізації комплексної реформи державного управління”.

зокрема, працівникам відділу у сфері авіації нараховано та виплачено заробітної плати на суму 2029,23 тис. грн (у 2016 році – 489,56 тис. грн, у 2017 році – 640,26 тис. грн та у 2018 році – 899,41 тис. гривень).

За КПКВК 3108010 протягом 2016–2018 років Державіаслужба отримала та використала бюджетних коштів на загальну суму 494741,2 тис. грн, у тому числі у 2016 році – 82097,5 тис. грн, у 2017 році – 174066,8 тис. грн та у 2018 році – 238576,9 тис. гривень.

Найбільшу питому вагу в структурі видатків за КПКВК 3108010 становлять витрати на оплату праці та нарахування (у 2016 році – 56,7 відс., у 2017 році – 75,2 відс., у 2018 році – 77,6 відсотка). Крім того, Державіаслужбою у 2016–2018 роках сплачено 12840,0 тис. грн судового збору за розглядами спорів з ПАТ “Авіакомпанія “Міжнародні авіалінії України” у всіх судових інстанціях та 9662,3 тис. грн членських внесків до міжнародних організацій, членом яких є Україна.

Рішенням Господарського суду міста Києва від 19.06.2018 задоволено позов Антимонопольного комітету України (далі – АМКУ) до Державіаслужби про зобов'язання виконати рішення від 06.12.2016 № 526-р та ухвалено стягнути з Державіаслужби на користь АМКУ судовий збір (1762,0 гривні). Оскільки АМКУ звернувся до органу державної виконавчої служби для примусового виконання рішення суду, то з Державіаслужби також стягнуто виконавчий збір як з боржника - юридичної особи у сумі 14892,0 грн та витрати на проведення виконавчих дій у сумі 103,9 гривні.

Отже, внаслідок неприйняття своєчасних управлінських рішень посадовими особами Державіаслужби загалом списано з рахунка Державіаслужби кошти у сумі 16,8 тис. гривень. Зазначене спричинено тривалим погодженням органами виконавчої влади проекту нормативно-правового акта, яким би встановлювались правила доступу на ринки наземного обслуговування в аеропортах України. Посадовими особами Державіаслужби, відповідальними за розроблення нормативно-правового акта, неналежно виконано свої посадові обов'язки.

Крім того, Державіаслужбою не надано документів, які б підтверджували факт звернення до АМКУ щодо продовження строку виконання зобов'язання, встановленого рішенням АМКУ від 06.12.2016 № 526-р.

Відповідно до статті 65 Закону України від 10.12.2015 № 889-VIII “Про державну службу” (далі – Закон № 889) підставою для притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку, тобто протиправної винної дії або бездіяльності чи прийняття рішення, що полягає у невиконанні або неналежному виконанні державним службовцем своїх посадових обов'язків та інших вимог, встановлених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами, за яке до нього може бути застосоване дисциплінарне стягнення.

Дисциплінарними проступками є, зокрема, невиконання або неналежне виконання посадових обов'язків, актів органів державної влади, наказів (розпоряджень) та доручень керівників, прийнятих у межах їхніх повноважень.

Під час аудиту встановлено, що незважаючи на затверджений паспортom бюджетної програми 3108010 Державіаслужбі достатній обсяг бюджетних призначень на 2016–2018 роки, їх використання неповною мірою забезпечило досягнення визначених паспортom показників результату ефективності та якості. Зокрема, інформаційні системи безпеки авіації створено і впроваджено частково, обладнання для облаштування робочих місць працівників придбано у меншій, ніж заплановано, кількості, на підвищення кваліфікації працівників виділялося значно менше коштів, ніж передбачено паспортom.

Видатки на зазначені цілі спрямовано за рахунок фінансових ресурсів Європейського Союзу, отриманих у рамках Угоди про фінансування за бюджетною програмою 3101230, а бюджетні призначення, заплановані паспортom бюджетної програми 3108010, перерозподілено. Значну частину цих коштів (від 56,7 відс. у 2016 році до 77,6 відс. у 2018 році) використано на заробітну плату працівників, сплату судових зборів тощо.

Відповідно до паспорта мета бюджетної програми за КПКВК 3101230 – забезпечення реалізації стратегічних пріоритетів розвитку сфери транспорту. **Такі пріоритети розвитку визначено Транспортною стратегією України** на період до 2020 року¹¹. **Встановлені такі напрями використання бюджетних коштів за КПКВК 3101230, зокрема у сфері авіаційного транспорту:** придбання та оснащення пунктів контролю; створення інтегрованої інформаційно-аналітичної системи Мінінфраструктури; створення інтегрованої інформаційної системи Державної служби України з безпеки на транспорті; створення геоінформаційної системи Мінінфраструктури; створення єдиного центру обробки даних Мінінфраструктури; запровадження нової антикорупційної системи прозорого будівництва; придбання техніки зв'язку спеціального призначення; придбання комп'ютерної, оргтехніки та програмного забезпечення.

Крім того, Державіаслужбі у 2017, 2018 роках за бюджетною програмою КПКВК 3101230 “Здійснення заходів щодо підтримки впровадження транспортної стратегії України” **затверджено кошторисних призначень у загальній сумі 5342,2 тис. грн, виділено бюджетних коштів на загальну суму 4229,4 тис. грн, джерелом надходження яких є фінансові ресурси Європейського Союзу, отримані в рамках виконання Угоди про фінансування програми “Підтримка впровадження транспортної стратегії України”¹² за спеціальним фондом бюджету.**

Порядком здійснення заходів щодо підтримки реалізації державної політики у сфері транспорту, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 № 914 (далі – Порядок № 914), повноваження щодо виконання завдань, визначених Угодою про фінансування програми, покладені на Мінінфраструктури.

---

¹¹ Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.10.2010 № 2174-р (втратила чинність на підставі розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.05.2018 № 430-р).

¹² Підписана від України 17.12.2010.

Відповідно до пункту 3 Порядку № 914 бюджетні кошти спрямовуються з урахуванням положень Угоди про фінансування програми, зокрема, на проведення інституційних реформ та підвищення рівня безпеки у сфері транспорту; розвиток транспортної інфраструктури та інформатизацію. Проте планами заходів, затвердженими Мінінфраструктури та погодженими Мінфіном на виконання пункту 4 Порядку № 914, передбачалися видатки для Державіаслужби на забезпечення комп'ютерною та оргтехнікою – 235,0 тис. грн; створення єдиного інформаційного середовища для працівників Державіаслужби, єдиної системи централізованого зберігання та обробки даних – 675,0 тис. грн та закупівлю комп'ютерної техніки з метою забезпечення постійного доступу до Єдиної інформаційної системи Державіаслужби при проведенні перевірок підприємств авіаційної галузі на місцях – 4432,0 тис. гривень. Кошти за вказаною бюджетною програмою використано Державіаслужбою на придбання 19 од. персональних комп'ютерів на суму 234,86 тис. грн (2017 рік) та 267 од. комп'ютерної техніки та програмного забезпечення до них на суму 3994,5 тис. грн (2018 рік).

Отже, у 2016–2018 роках кошти Державного бюджету України, виділені Мінінфраструктури і Державіаслужбі на сферу авіаційного транспорту та використання повітряного простору, фактично використані на забезпечення діяльності зазначених бюджетних установ.

Окремої бюджетної програми для фінансової підтримки та розвитку ДП МА “Бориспіль” і ДП МА “Львів” за три роки передбачено не було.

Через відсутність реальних фінансових інструментів державної підтримки сфери авіаційного транспорту Мінінфраструктури не змогло повною мірою забезпечити реалізацію державної політики у цій сфері.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ У СФЕРІ АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ

Правові основи управління об'єктами державної власності визначені Законом України від 21.09.2006 № 185 “Про управління об'єктами державної власності” (далі – Закон № 185).

Згідно зі статтею 1 Закону № 185 управління об'єктами державної власності – це здійснення Кабінетом Міністрів України та уповноваженими ним органами, іншими суб'єктами, визначеними цим Законом, повноважень щодо реалізації прав держави як власника таких об'єктів, пов'язаних з володінням, користуванням і розпорядженням ними, у межах, визначених законодавством України, з метою задоволення державних та суспільних потреб. Майно, яке передане державним комерційним підприємствам, віднесено до об'єктів управління державної власності (стаття 3 Закону № 185). Статтею 4 Закону № 185 до суб'єктів управління об'єктами державної власності віднесено, зокрема, уповноважені органи управління (міністерства, інші органи виконавчої влади та державні колегіальні органи) і статтею 6 визначено їх повноваження. Крім того, суб'єктами управління об'єктами державної власності статтею 4 Закону

№ 185 визначено, серед інших, державні господарські об'єднання, державні холдингові компанії, інші державні господарські організації.

Правові основи господарської діяльності, яка базується на різноманітності суб'єктів господарювання різних форм власності, визначено Господарським кодексом України від 16.01.2003 № 436 (далі – ГКУ).

Положення про Міністерство інфраструктури України затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.2015 № 460 (далі – Положення № 460).

Відповідно до Положення № 460 Мінінфраструктури є центральним органом виконавчої влади, основними завданнями якого, зокрема, є забезпечення формування та реалізація державної політики у сфері авіаційного транспорту та використання повітряного простору України; розвиток, будівництво, реконструкція та модернізація інфраструктури авіаційного транспорту.

Згідно з Положенням № 460 Мінінфраструктури, зокрема, проводить моніторинг фінансової діяльності підприємств, що належать до сфери його управління, зокрема виконання показників фінансових планів, та вживає заходів до поліпшення їх роботи; здійснює відповідно до законодавства функції з управління об'єктами державної власності; здійснює контроль за використанням фінансових і матеріальних ресурсів на підприємствах, що належать до сфери його управління.

До Переліку підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінінфраструктури, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.03.2011 № 265-р, включено, зокрема, ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”.

Крім того, відповідно до частини другої статті 5 Закону України від 20.04.2000 № 1682 “Про природні монополії” ДП МА “Бориспіль”¹³ і ДП МА “Львів”¹⁴ включено до зведеного переліку суб'єктів природних монополій, який веде в установленому порядку¹⁵ АМКУ.

ДП МА “Бориспіль” згідно із Законом України від 07.07.1999 № 847 “Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації” включено до переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, але можуть бути корпоративізовані¹⁶. ДП МА “Львів” до таких об'єктів не належить.

---

¹³ Товарна група – забезпечення посадки зльоту повітряного судна, забезпечення авіаційної безпеки, забезпечення наднормативної стоянки повітряного судна.

¹⁴ Товарна група – забезпечення посадки зльоту повітряного судна, забезпечення авіаційної безпеки, забезпечення приймання, зберігання, контролю за якістю та видачі авіаційного пального для заливу у паливозаправник або заправлення баків повітряного судна, забезпечення наднормативної стоянки повітряного судна, забезпечення обслуговування пасажирів в аеровокзалі.

¹⁵ Затверджено розпорядженням АМКУ від 28.11.2012 № 874-р (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19.12.2012 за № 2119/22431).

¹⁶ Додаток 2 до Закону України від 07.07.1999 № 847.

Відповідно до частини першої статті 74 ГКУ державне комерційне підприємство є суб'єктом підприємницької діяльності, діє на основі статуту або модельного статуту і несе відповідальність за наслідки своєї діяльності усім належним йому на праві господарського відання майном згідно з цим Кодексом та іншими законами, прийнятими відповідно до цього Кодексу.

Згідно зі статутами ДП МА “Бориспіль” і ДП МА “Львів” є державними комерційними підприємствами, які засновані на державній власності та входять до сфери управління Мінінфраструктури. Цілями цих підприємств є провадження ринкової діяльності та виконання спеціальних функцій.

ДП МА “Бориспіль” і ДП МА “Львів” є юридичними особами і у своєму складі юридичних осіб не мають.

Згідно зі статутами ДП МА “Бориспіль” і ДП МА “Львів” майно цих підприємств є державною власністю і належить їм на праві господарського відання, тобто підприємства володіють, користуються та розпоряджаються майном, закріпленим за ними, вчиняючи щодо нього будь-які дії, що не суперечать законодавству та їхнім статутам, за погодженням з уповноваженим органом управління.

Джерелами формування майна ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” є, зокрема, майно, передане їм центральними та місцевими органами виконавчої влади; доходи, одержані від реалізації послуг та продукції, а також від інших видів господарської діяльності; доходи від цінних паперів; кредити банків та інших кредиторів; капітальні вкладення і дотації з бюджетів; безоплатні або благодійні внески, пожертвування організацій, підприємств і громадян; майно, придбане в інших суб'єктів господарювання, організацій та громадян у встановленому законодавством порядку; інші джерела, не заборонені законодавством.

Статутами визначено повноваження ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”, а також Мінінфраструктури в частині управління та розпорядження майном підприємств.

Зазначене є невиконанням вимог пункту 3 частини п'ятнадцятої Прикінцевих і перехідних положень Закону № 889, згідно з яким Кабінетові Міністрів України доручено у місячний строк з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти та забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

За умов неналежного реагування та невжиття вичерпних заходів Мінінфраструктури, Урядом прийнято неузгоджене рішення, яке стосується авіаційної галузі у цілому: збільшено з 40 до 90 відсотків розмір відрахувань чистого прибутку з аеропортів України до бюджету.

Отже, хоча в цілому нормативно-правове забезпечення у сфері авіаційного транспорту є сформованим та дає можливість Міністерству здійснювати управління державними підприємствами, окремі акти законодавства потребують внесення змін.

3. СТАН ВИКОНАННЯ МІНІСТЕРСТВОМ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ ФУНКЦІЙ УПОВНОВАЖЕНОГО ОРГАНУ З ПИТАНЬ УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

3.1. Загальна характеристика стану виконання Міністерством інфраструктури України окремих функцій уповноваженого органу

У Мінінфраструктури забезпечення виконання Закону № 185 покладено¹⁷ до 08.11.2017 на заступника Міністра Казначесву Н. О., з 08.11.2017 – на заступника Міністра Лавренюка Ю. Ф. У безпосередньому підпорядкуванні цих заступників Міністра перебуває Департамент управління об'єктами державної власності (далі – Департамент), на який відповідно до Положення¹⁸ покладено організацію здійснення Міністерством повноважень щодо управління об'єктами державної власності.

Фактично у 2016–2018 роках Міністерством проведено лише один внутрішній контрольний захід¹⁹ (стосувався перевірки діяльності ДП МА “Львів”), в якому працівники Департаменту участі не брали, хоча їх участь у здійсненні Міністерством контрольних заходів з питань ефективності використання та збереження підприємствами галузі закріпленого за ними державного майна та земельних ділянок є одним з основних завдань Департаменту.

Також до основних завдань Департаменту віднесено участь у розробленні проєктів статутів (положень) підприємств галузі, господарських структур, підготовку наказів Міністерства про їх затвердження та здійснення контролю за їх дотриманням. Інформацію про організацію контролю за дотриманням статутів вказаних вище підприємств надано Міністерством лише при підписанні акта аудиту (у зауваженнях до акта), однак документального підтвердження щодо здійснення такого контролю не надало.

Крім того, до функцій Департаменту віднесено, зокрема, участь у розробленні та затвердженні стратегічних планів розвитку державних підприємств, забезпечення контролю за виконанням таких планів. Як показав аудит, стратегічний план розвитку ДП МА “Бориспіль” має ряд недоліків, а саме: відсутність конкретних заходів за роками, кількісних показників та планових обсягів фінансування окремих заходів не дає можливості провести моніторинг та оцінку виконання стратегічного плану в цілому, що унеможлиблює здійснення Міністерством контролю за його виконанням.

¹⁷ Перелік обов'язків Першого заступника Міністра, заступників Міністра, Заступника Міністра – керівника апарату затверджено наказами від 27.05.2016 № 192 із змінами та від 08.11.2017 № 382 із змінами.

¹⁸ Положення про Департамент управління об'єктами державної власності затверджено 31.08.2016 Міністром інфраструктури України Омеляном В. В.

¹⁹ Плановий аудит відповідності та фінансовий аудит діяльності державного підприємства “Міжнародний аеропорт “Львів” ім. Данила Галицького” за період з 01.10.2014 по 31.12.2015 (на виконання наказу Мінінфраструктури від 19.01.2016 № 11-Г).

Відповідно до частини 9 статті 75 ГКУ розподіл прибутку (доходу) державних комерційних підприємств здійснюється відповідно до затвердженого фінансового плану з урахуванням вимог цього Кодексу та інших законів.

Порядок відрахування до державного бюджету частини чистого прибутку (доходу) державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23.02.2011 № 138 (далі – Порядок 138). Змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 11.04.2018 № 259 “Про внесення зміни до пункту 1 Порядку відрахування до державного бюджету частини чистого прибутку (доходу) державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями”, яка втратила чинність з 27.04.2019 (далі – Порядок № 259), передбачено відрахування ДП МА “Бориспіль” до державного бюджету за відповідний період частини чистого прибутку у розмірі 40 відс. за умови спрямування 35 відс. чистого прибутку (доходу) на виконання міжнародних зобов'язань та здійснення капітальних інвестицій. З урахуванням зазначених вимог складено та затверджено фінансовий план ДП МА “Бориспіль” на 2019 рік.

За повної бездіяльності Мінінфраструктури як уповноваженого органу управління Урядом прийняті неузгоджені рішення щодо ДП МА “Бориспіль”, що матиме негативний вплив на показники діяльності роботи Підприємства. **Так, постановою Кабінету Міністрів України від 24.04.2019 № 363, якою внесено зміни до Порядку № 138, збільшено з 40 до 90 відс. розмір відрахувань чистого прибутку ДП МА “Бориспіль” до бюджету.** Зазначене унеможливило виконання затвердженого розпорядженням Уряду від 12.12.2018 № 994-р фінансового плану ДП “МА “Бориспіль” на 2019 рік у частині виконання міжнародних зобов'язань та здійснення капітальних інвестицій. При цьому **Мінінфраструктури, до повноважень якого віднесено здійснення контролю за дотриманням інвестиційних та фінансових планів підприємств, що належать до сфери його управління (стаття 6 Закону № 185), не вжито достатніх заходів для недопущення внесення таких необґрунтованих змін до Порядку № 138.**

Питання, пов'язані з ефективністю використання та розпорядження майном ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”, у 2016–2018 роках жодного разу на засіданнях Колегії Міністерства не розглядалися. Мінінфраструктури неналежно виконувало окремі функції управління об'єктами державного майна ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”, що підтверджується інформацією, наведеною у підрозділах 3.2 та 3.3 Звіту.

3.2. Аналіз дотримання процедур призначення керівників державних підприємств “Міжнародний аеропорт “Бориспіль” та “Міжнародний аеропорт “Львів” ім. Данила Галицького” та виплати заробітної плати

Для керівництва господарською діяльністю підприємства відповідно до частин третьої та четвертої статті 65 та частини шостої статті 73 ГКУ власник або уповноважений ним орган призначає керівника підприємства. У разі найму

керівника підприємства з ним укладається договір (контракт), в якому визначаються строк найму, права, обов'язки і відповідальність керівника, умови матеріального забезпечення та звільнення з посади, інші умови найму за погодженням сторін.

Законом № 185 до повноважень уповноваженого органу управління майном віднесено організацію і проведення конкурсів із визначення керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки (пункт 21 частини першої статті 6).

Відповідно до абзацу третього пункту 2 Порядку погодження з Головою Ради міністрів АР Крим, головами місцевих державних адміністрацій призначення на посади та звільнення з посад керівників підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.10.2013 № 818 (далі – Порядок № 818), за наявності вакантної посади керівника підприємства та у разі непроведення конкурсу керівник центрального органу виконавчої влади протягом місяця після утворення вакансії подає Голові Ради міністрів АР Крим, голові відповідної місцевої держадміністрації пропозицію щодо погодження призначення на посаду керівника підприємства. Кодексом законів про працю України норми щодо виконання обов'язків за вакантною посадою не визначено.

У період, що підлягав аудиту, керівництво ДП МА “Бориспіль” здійснювали Дихне Є. Г. (з 19.09.2014 по 23.03.2017) та Рябікін П. Б. (з 24.03.2017), ДП МА “Львів” – Романовська Т. В. (з 29.02.2016).

ДП МА “Бориспіль”

Як встановлено аудитом, керівництво ДП МА “Бориспіль” з 19.09.2014 по 23.03.2017 здійснював Дихне Є. Г., призначений виконуючим обов'язки генерального директора (далі – в. о. генерального директора) ДП МА “Бориспіль” наказом Мінінфраструктури від 18.09.2014 № 180-о (за підписом Міністра Бурбака М. Ю.) з посадовим окладом згідно зі штатним розписом для керівника цього підприємства.

При цьому штатним розписом ДП МА “Бориспіль” не передбачено такої посади, як в. о. генерального директора. Звільнено Дихне Є. Г. від виконання обов'язків в. о. генерального директора з 23.03.2017 наказом Мінінфраструктури від 23.03.2017 № 29-о за підписом державного секретаря Галушака А. Е.

Центральним органом виконавчої влади не дотримано вимог абзацу третього пункту 2 Порядку № 818: протягом місяця з дня утворення вакансії пропозицію щодо погодження призначення на посаду керівника підприємства голові відповідної місцевої держадміністрації не подано та, відповідно, генерального директора ДП МА “Бориспіль” на посаду керівника цього підприємства не призначено. **Таким чином, з 19.09.2014 по 23.03.2017, або понад 2 роки та 6 місяців, керівництво ДП МА “Бориспіль”**

здійснювалося не генеральним директором на підставі контракту, а в. о. генерального директора Дихне Є. Г.

З недотриманням вимог статті 21 Кодексу законів про працю України, якою визначено, що трудовий договір є угодою між працівником і власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом, за якою працівник зобов'язується виконувати роботу, визначену цією угодою, з підляганням внутрішньому трудовому розпорядкові, а власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган зобов'язується виплачувати працівникові заробітну плату і забезпечувати умови праці, необхідні для виконання роботи, передбачені законодавством про працю, колективним договором і угодою сторін, а також статті 24 цього Кодексу (в редакції від 06.08.2014), згідно з якою укладення трудового договору оформляється наказом чи розпорядженням власника або уповноваженого ним органу із встановленням розміру посадового окладу, розмір посадового окладу у наказі Мінінфраструктури від 18.09.2014 № 180-о не визначено.

За відсутності посади, контракту та визначеного фіксованого розміру посадового окладу, посадовий оклад в. о. генерального директора Дихне Є. Г. розраховано ДП МА “Бориспіль” самостійно відповідно до пункту 5.8 розділу 5 “Оплата праці” Колективного договору, укладеного між адміністрацією та профспілками ДП МА “Бориспіль” на 2014 рік, схваленого загальними зборами трудового колективу (протокол від 12.12.2013 № 08.3-27-18), яким встановлено, що розмір посадового окладу керівника Підприємства розраховується згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 19.05.1999 № 859 “Про умови і розміри оплати праці керівників підприємств, заснованих на державній, комунальній власності, та об'єднань державних підприємств” (далі – постанова № 859) у кратності до мінімального посадового окладу працівника основної професії Підприємства (агент з наземного обслуговування повітряних суден Служби наземного обслуговування).

Аудитом встановлено, що протягом періоду виконання обов'язків генерального директора ДП МА “Бориспіль” Дихне Є. Г. розмір посадового окладу змінено п'ять разів та збільшено на 23350,0 грн (з 20190,0 грн до 43540,0 гривень).

Відповідно до пункту 1 постанови № 859 право встановлювати виключні умови оплати праці, зокрема розмір посадового окладу керівника підприємства, надано керівникам центральних органів виконавчої влади, які укладають контракти з керівниками підприємств, заснованих на державній власності.

Статтями 21 та 24 Кодексу законів про працю України, зокрема, визначено, що трудовий договір є угодою між працівником і власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом, укладення якого оформляється наказом чи розпорядженням власника або уповноваженого ним органу.

Згідно з підпунктом 22 пункту 10 Положення № 460 Міністр призначає на посади за погодженням з головами місцевих держадміністрацій та звільняє з посад керівників підприємств, установ та організацій, що належать до сфери

управління Мінінфраструктури, укладає (переукладає, продовжує) та розриває відповідно до законодавства з ними контракти.

Абзацом третім підпункту 7 пункту 9 розділу II Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5, передбачено, що у розпорядчих документах з кадрових питань (особового складу) у разі призначення або звільнення працівника зазначаються повна дата (число, місяць, рік) фактичного виходу працівника на роботу (припинення трудових відносин), розміри його посадового окладу відповідно до штатного розпису, надбавок та доплат.

З огляду на викладене, з порушенням зазначених нормативно-правових актів Дихне Є. Г. встановлено посадовий оклад у квітні та серпні 2016 року у розмірі 38700,0 грн та 43540,0 грн відповідно не наказами Мінінфраструктури, а листами від 20.04.2016 № 11/5236-16 (за підписом заступника начальника управління економічного розвитку та фінансів Салівон О. М.) та від 12.08.2016 № 11/10933-16 (за підписом начальника цього управління Садловської І. П.)

Отже, Міністром Бурбаком М. Ю. без правових підстав призначено Дихне Є. Г. виконуючим обов'язки генерального директора ДП МА "Бориспіль" та у наказі про призначення не встановлено фіксованого розміру посадового окладу. Без дотримання визначених процедур зміни посадового окладу генеральному директорові Підприємства заступником начальника управління економічного розвитку та фінансів Салівон О. М. та начальником цього управління Садловською І. П. з перевищенням повноважень одноосібно без прийняття відповідного рішення Міністром встановлено Дихне Є. Г. посадовий оклад у розмірах 38700,0 грн (з 25.04.2016) та 43540,0 грн (з 17.08.2016) відповідно.

Такі неправомірні дії посадових осіб Міністерства призвели до незаконного нарахування та фактичної виплати заробітної плати Дихне Є. Г. за період аудиту з 01.01.2016 по 23.03.2017 у розмірі 702356,44 грн та можуть мати ознаки кримінального правопорушення в частині службової недбалості.

З 24.03.2017 наказом Мінінфраструктури від 23.03.2017 № 29-о за підписом державного секретаря Галущака А. Е. керівником ДП МА "Бориспіль" призначено Рябікіна П. Б. як такого, що є переможцем конкурсного відбору, з яким укладено контракт від 23.03.2017 № 1-І (далі – Контракт № 1-І) на строк з 24.03.2017 до 24.03.2020 включно, підписаний від Мінінфраструктури державним секретарем Галущаком А. Е. та від Підприємства Рябікіним П. Б. Згідно з Контрактом № 1-І Рябікіну П. Б. встановлено посадовий оклад у розмірі 341 315 гривень.

Законом № 889 внесено зміни до окремих законодавчих актів, зокрема, в новій редакції викладено пункт 12 частини четвертої статті 10 Закону України від 17.03.2011 № 3166-VI "Про центральні органи виконавчої влади" (далі – Закон № 3166), яким визначено, що державний секретар міністерства призначає

на посаду та звільняє з посади керівників підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління міністерства. **Укладання державним секретарем міністерства контракту з керівником державного підприємства Законом № 3166 не передбачено. Згідно із підпунктом 20 пункту 10 Положення № 460 Міністр призначає на посади за погодженням з головами місцевих держадміністрацій та звільняє з посад керівників підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінінфраструктури, укладає (переукладає, продовжує) та розриває відповідно до законодавства з ними контракти.**

Право укладати контракти з керівниками підприємств, заснованих на державній власності, встановлювати виключні умови оплати праці відповідно до пункту 1 постанови № 859 надано керівникам центральних органів виконавчої влади. Пунктом 1 частини другої статті 8 Закону № 3166 визначено, що міністр як керівник міністерства очолює міністерство та здійснює керівництво його діяльністю.

Таким чином, при укладанні контракту з генеральним директором ДП МА “Бориспіль” Рябікіним П. Б. не дотримано вимог пункту 12 статті 10 Закону № 3166, пункту 1 постанови № 859 та підпунктів 1 та 20 пункту 10 Положення № 460: контракт підписано не Міністром, а державним секретарем Галушаком А. Е.

Зазначене свідчить про ознаки перевищення службових повноважень державним секретарем Мінінфраструктури, що є дисциплінарним проступком відповідно до статті 65 Закону № 889.

Диференційовані показники не відповідають показникам, затвердженим фінансовим планом Підприємства на 2017 рік, що є недотриманням вимог пункту 10 Положення про порядок укладання контракту з керівником підприємства, що є у державній власності, при найманні на роботу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.03.1993 № 203 (далі – Положення № 203), та пункту 2 додатка до Контракту № 1-І. Зміни до Контракту № 1-І в цій частині не внесено. Диференційовані показники на 2018 рік затверджені лише 20 грудня 2018 року та не характеризують досягнення конкретних цілей керівником ДП МА “Бориспіль”, оскільки враховують всі зміни до фінансового плану на 2018 рік.

Зазначене свідчить про зволікання з виконанням необхідних дій посадових осіб та самоусунення Мінінфраструктури при внесенні змін до Контракту № 1-І.

Також всупереч вимогам абзацу третього підпункту 6 пункту 1 постанови № 859 та пункту 24 Контракту № 1-І диференційовані показники, відповідно до яких керівнику підприємства виплачується винагорода за ефективно управління державним майном, у Контракті № 1-І не визначено.

Мінінфраструктури не розроблено і не затверджено нормативний документ, який би визначав механізм розрахунку розміру посадового окладу керівників підприємств, заснованих на державній власності, та об'єднань державних підприємств, що належать до сфери управління Мінінфраструктури, що є недотриманням підпункту 1 пункту 2 постанови Кабінету

Міністрів України від 11.11.2015 № 1034²⁰. Розрахунок встановленого у Контракті № 1-І розміру посадового окладу генерального директора ДП МА “Бориспіль” Рябікіна П. Б. та обґрунтування щодо застосування показника “59” при визначенні максимально допустимого розміру посадового окладу керівника підприємства під час аудиту не надано.

Щоквартальні звіти генерального директора ДП МА “Бориспіль” Рябікіна П. Б. склалися не за затвердженою формою, а звіти за 2017 та 2018 роки містять диференційовані показники, затверджені не додатками до Контракту № 1-І, а фінансовими планами Підприємства, що є недотриманням вимог абзацу другого пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 02.08.1995 № 597 “Про Типову форму контракту з керівником підприємства, що є у державній власності” (далі – постанова № 597).

ДП МА “Львів”

Керівництво ДП МА “Львів” відповідно до наказу Мінінфраструктури від 26.02.2016 № 26-О за підписом Міністра Пивоварського А. М. з 29.02.2016 здійснює Романовська Т. В. як така, що є переможцем конкурсного відбору. З Романовською Т. В. укладено контракт від 26.02.2016 № 4-І (далі – Контракт № 4-І), підписаний від уповноваженого органу Міністром Пивоварським А. М. та від Підприємства Романовською Т. В., в якому встановлено посадовий оклад у розмірі 19880,0 гривень.

Показники ефективності використання державного майна, що є додатком до Контракту № 4-І, не відповідають показникам, затвердженим фінансовим планом Підприємства на 2016 та 2017 роки, що є недотриманням пункту 10 Положення № 203. Зміни до Контракту № 4-І в цій частині не внесені.

Також у порушення пункту 12 статті 10 Закону № 3166, пункту 1 постанови № 859 та підпунктів 1 та 20 пункту 10 Положення № 460 додаткові угоди до Контракту № 4-І від 29.08.2016 б/н, від 28.09.2016 б/н, від 25.11.2016 б/н укладено не Міністром, а заступником Міністра – керівником апарату Роменським Д. В, а додаткові угоди до Контракту № 4-І від 26.07.2017 б/н, 28.07.2017 б/н, від 29.12.2017 б/н, від 28.03.2018 б/н, від 27.07.2018 б/н, від 14.01.2019 б/н – державним секретарем Мінінфраструктури Галущакіом А. Е.

Зазначене свідчить про ознаки перевищення службових повноважень державним секретарем Мінінфраструктури, що є дисциплінарним проступком відповідно до статті 65 Закону № 889.

Протягом 2016–2018 років додатковими угодами до Контракту № 4-І від 28.09.2016 б/н, від 26.07.2017 б/н та від 27.07.2018 б/н розмір посадового окладу генерального директора ДП МА “Львів” збільшено до 65910,0 грн, або понад у 3,3 рази (з 19880,0 грн до 65910,0 гривень). Розрахунки встановлених у Контракті № 4-І розмірів посадового окладу Романовської Т. В. та

---

²⁰ “Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 02.08.1995 № 597 і від 19.05.1999 № 859”.

обґрунтування щодо застосованого коефіцієнта кратності до мінімального посадового окладу під час аудиту не надано.

Таким чином, Контракт № 1-І з генеральним директором ДП МА “Бориспіль” Рябікіним П. Б. та додаткові угоди до Контракту № 4-І з генеральним директором ДП МА “Львів” Романовською Т. В. потребують перегляду Мінінфраструктури та приведення у відповідність до вимог чинного законодавства України.

Аудитом також досліджено питання нарахування та виплати премій генеральним директорам цих державних підприємств.

Установлено, що генеральному директорові Підприємства Рябікіну П.Б. з недотриманням умов Контракту № 1-І нараховано та виплачено передбачену Колективним договором премію до свята в загальній сумі 2200,0 грн (за серпень та грудень 2017 року) та винагороду за вислугу років на загальну суму 74814,99 грн (за 2017, 2018 роки та січень 2019 року). **За погодженням з Рябікіним П. Б. незаконно виплачені кошти на загальну суму 77014,98 грн утримано із його заробітної плати у травні 2019 року.**

Також установлено, що ДП МА “Львів” з недотриманням вимог пункту 2 постанови № 597 звіти керівника про виконання умов, диференційованих показників і розміри преміювання за I–IV квартали 2016 року подані до Мінінфраструктури з порушенням встановленого терміну²¹: пізніше на 4, 3, 6 та 21 день відповідно. Після спливу встановленого терміну подано до Мінінфраструктури і звіти керівника ДП МА “Львів” за I та за IV квартали 2017 року: на 13 днів та 21 день відповідно.

Згідно з Контрактом № 4-І (підпункт б) пункту 22 додаткової угоди від 28.07.2017 до Контракту № 4-І) у разі несвоєчасного надання керівником такого звіту, премія керівникові не нараховується. Усупереч вказаних умов Мінінфраструктури видано наказ від 24.04.2018 № 26-О про виплату генеральному директорові ДП МА “Львів” Романовській Т. В. премії у розмірі 35 відс. посадового окладу за результатами роботи у IV кварталі 2017 року.

Крім того, терміни подання звітів про виконання фінансових планів підприємства визначено Порядком складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженим наказом Мінекономрозвитку від 02.03.2015 № 205 (далі – Порядок № 205), яким випадків неподання звітів у визначений термін не передбачено.

Виконання ДП МА “Львів” наказу Мінінфраструктури від 24.04.2018 № 26-О призвело до незаконних виплат заробітної плати генеральному директорові Романовській Т. В. у вигляді премії на загальну суму 14201,06 грн, з яких нарахування премії становило 11640,21 грн, єдиного соціального внеску – 2560,85 гривні.

Такі незаконні виплати заробітної плати генеральному директорові ДП МА “Львів” Романовській Т. В. у сумі 14201,05 грн підлягають відшкодуванню.

---

²¹ Пункт 15 Контракту № 4-І.

3.3. Порушення та недоліки, виявлені при здійсненні Міністерством інфраструктури України окремих функцій уповноваженого органу управління державним майном підприємств

Законом № 185 на уповноважений орган управління покладено, зокрема, приведення установчих документів у відповідність із законодавством.

Враховуючи положення Закону України від 02.06.2016 № 1405 “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об’єктами державної та комунальної власності” (далі – Закон № 1405), органами управління державного унітарного підприємства, крім керівника підприємства, може бути і наглядова рада підприємства (у разі утворення), яка в межах компетенції, визначеної статутом підприємства та законом, контролює і регулює діяльність керівника підприємства. Наглядова рада державного унітарного підприємства утворюється за рішенням суб’єкта управління об’єктами державної власності, що здійснює функції управління підприємством.

Згідно з пунктом 2 розділу “Прикінцеві положення” Закону № 1405 статуту і внутрішні положення державних і комунальних унітарних підприємств, створених до набрання чинності цим Законом, підлягають приведенню у відповідність із цим Законом не пізніше як протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом²². Фактично, статуту ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” у частині наглядової ради приведені у відповідність із Законом № 1405 з недотриманням визначеного терміну.

До функцій уповноваженого органу управління також віднесено контроль за дотриманням статутів підпорядкованих йому підприємств, однак здійснення передбаченого Законом № 185 контролю за дотриманням статутів ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” Міністерством не підтверджено.

Крім того, Законом № 185 з 25.06.2016 до повноважень уповноваженого органу управління віднесено, зокрема, визначення у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, кандидатур незалежних членів наглядових рад, які пропонуються до призначення (обрання) до складу наглядових рад державних унітарних підприємств, та забезпечення їх призначення, а також визначення кандидатур осіб, які представляють інтереси держави в наглядових радах державних унітарних підприємств, та забезпечення їх обрання (призначення).

Постановою Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 142²³ затверджено критерії, відповідно до яких утворення наглядових рад в ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” є обов’язковим.

На відбір кандидатур незалежних членів наглядових рад особливо важливих для економіки підприємств поширюються вимоги Порядку

---

²² Набрав чинності 25.06.2016.

²³ “Деякі питання управління державними унітарними підприємствами та господарськими товариствами, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі” (із змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 05.04.2017 № 267).

проведення конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.09.2008 № 777 (далі – Порядок № 777).

Відповідно до Порядку № 777 Мінінфраструктури в серпні 2018 року оголосило²⁴ конкурсний відбір кандидатів на посаду незалежних членів наглядової ради ДП МА “Бориспіль” у кількості 3 осіб. Також Міністерство надало²⁵ Секретаріату Кабінету Міністрів України кандидатури для включення до складу Комітету з призначення керівників особливо важливих для економіки підприємств та відомості²⁶ щодо ДП МА “Бориспіль”, передбачені пунктами 9 та 32 Порядку № 777. Крім того, під час підписання акта аудиту Міністерство повідомило про направлення в лютому 2019 року Секретаріатові Кабінету Міністрів України кандидатури заступника Міністра Лавренюка Ю. Ф. для включення до складу наглядової ради ДП “МА “Бориспіль” як представника держави.

22.05.2019 на офіційному сайті Кабінету Міністрів України²⁷ оприлюднено інформацію про погодження кандидатур незалежних членів та представників держави у наглядовій раді ДП МА “Бориспіль”: незалежними членами наглядової ради стали Володимир Жмак (Україна), Роджер Шейфеле/Roger Scheifele (Німеччина), Стен Аббелоос/Stam Abbeloos (Бельгія), представниками держави призначені Юрій Лавренюк та Анатолій Мамула. При цьому інформація про подання Мінінфраструктури кандидатури останнього в Міністерстві відсутня.

Щодо наглядової ради ДП МА “Львів”, то Мінінфраструктури не забезпечило виконання повноважень, покладених пунктами 4¹, 14¹ та 14² частини першої статті 6 Закону № 185, щодо визначення кандидатур осіб, які представляють інтереси держави в наглядовій раді підприємства, забезпечення їх обрання (призначення).

Отже, у ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” наглядові ради в періоді, що підлягав аудиту, фактично не створені, що є недотриманням вимог законодавства.

До повноважень Міністерства Законом № 185 до 25.06.2016 також віднесено розроблення та затвердження стратегічних планів розвитку державних підприємств та здійснення контролю за їх виконанням, з 25.06.2016 – затвердження стратегічних планів розвитку державних унітарних підприємств та здійснення контролю за їх виконанням.

Мінінфраструктури зобов'язало²⁸ керівників установ, організацій та підприємств, що належать до сфери його управління, при розробленні

²⁴ Наказ Мінінфраструктури від 26.08.2018 № 435.

²⁵ Листи від 27.09.2018 № 3175/10/14-18 та від 09.10.2018 № 3305/10/14-18.

²⁶ Лист від 10.10.2018 № 3340/16/14-18.

²⁷ <https://www.kmu.gov.ua/ua/events/ogoloshennya-pro-provedennya-vidboru-na-posadu-nezalezhnogo-chlena-naglyadovoyi-radi-dp-mizhnarodnij-aeroport-borisopil>.

²⁸ Наказ Мінінфраструктури від 20.01.2014 № 29 (зі змінами).

стратегічних планів користуватись затвердженими Мінекономрозвитку методичними рекомендаціями²⁹.

Аналіз затвердженого³⁰ у 2015 році Мінінфраструктури Стратегічного плану розвитку Державного підприємства “Міжнародний аеропорт “Бориспіль” на 2015–2019 роки (далі – Стратегічний план ДП МА “Бориспіль”) засвідчив, що при складанні положення методичних рекомендацій не застосовувались. Так, відсутня система заходів на кожен рік, що деталізують зміст відповідного завдання кожної стратегічної цілі. Стратегічний план ДП МА “Бориспіль” містить розділ “Реалізація стратегічного плану розвитку (основні завдання)”, який включає чотири підрозділи³¹. В межах одного з підрозділів планується реалізувати декілька проєктів розвитку інфраструктури аеропорту. При цьому в описі цих проєктів не зазначено терміни виконання, обсяги фінансування за роками та економічний ефект від реалізації. Інші підрозділи цього розділу також не містять кількісних показників, конкретних заходів та термінів реалізації, планових обсягів фінансування.

У 2018 році Стратегічний план ДП МА “Бориспіль” викладено в новій редакції³², яка, як і попередня, не містить системи заходів на кожен рік та має аналогічні недоліки. Відмінністю є те, що у підрозділі **“Проєкти розвитку інфраструктури аеропорту”** наведено два етапи, реалізація яких розрахована на 2017–2020 та 2020–2045 роки, а отже, **Стратегічний план ДП МА “Бориспіль” не враховує економічного ефекту від їх реалізації**. Крім того, у цьому підрозділі **не вказано навіть загальних обсягів та джерел інвестицій, необхідних для реалізації проєктів**. Зазначене унеможливує здійснення Мінінфраструктури контролю за виконанням запланованих заходів та аналізу своєчасності та ефективності їх реалізації.

Звіт ДП МА “Бориспіль” за 2017 рік не містить інформації про стан реалізації конкретних заходів, передбачених Стратегічним планом ДП МА “Бориспіль”, зокрема в частині виконання проєктів розвитку інфраструктури аеропорту, а інформація про капітальні інвестиції пооб’єктно не деталізована. Звіт за 2018 рік є більш конкретизованим, однак його дані неможливо порівняти із Стратегічним планом ДП МА “Бориспіль” через відсутність у ньому необхідної інформації.

Фактично Мінінфраструктури не здійснювало покладеного Законом № 185 контролю за виконанням стратегічних планів ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”. Аналіз стратегічних планів та звітів про їх виконання за 2017 та 2018 роки засвідчив, що ці документи є незіставними. **Звіти про виконання**

---

²⁹ Наказ Мінекономрозвитку від 14.08.2013 № 971 “Про затвердження Методичних рекомендацій з питань методологічного забезпечення складання середньо- та довгострокових стратегічних планів розвитку державних підприємств, державних акціонерних товариств та господарських структур”.

³⁰ Затверджено наказом Мінінфраструктури від 28.07.2015 № 289.

³¹ “Проєкти розвитку інфраструктури аеропорту”, “Впровадження системи мотивації авіаперевізників”, “Ініціативи щодо спрощення процедури оренди” та “Розвиток комерційної діяльності в сфері неавіаційних послуг”.

³² Наказ Мінінфраструктури від 29.10.2018 № 500.

стратегічних планів за 2016 рік ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” до Мінінфраструктури не подавалися.

Через відсутність на підприємствах та в Міністерстві супровідних листів, якими ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” направлялись до Мінінфраструктури звіти за 2017 та 2018 роки, перевірити дотримання строків їх надання не є можливим.

До повноважень Міністерства віднесено затвердження річних інвестиційних планів та інвестиційних планів на середньострокову перспективу, а також здійснення контролю за їх виконанням.

У порушення вимог Закону № 185 ДП МА “Львів” річні інвестиційні плани (на 2016, 2017 та 2018 роки) та інвестиційний план на середньострокову перспективу (на 2016–2018 роки) не склалися та Міністерством не затверджувалися, що унеможливило здійснення Мінінфраструктури контролю за їх виконанням. Мінінфраструктури затверджено³³ Інвестиційний план ДП МА “Львів” на 2019–2023 роки.

Не дотримуючись вимог Закону № 185, Міністерство не затверджувало і річних інвестиційних планів ДП МА “Бориспіль” (на 2016, 2017 та 2018 роки). Підприємство затверджувало такі плани самостійно, (неодноразово в новій редакції), при цьому їх показники не відповідали показникам затверджених Мінінфраструктури інвестиційних планів на середньострокову перспективу³⁴.

Згідно зі звітом про виконання інвестиційного плану підприємства за 2016 рік виконання становило лише 20,78 відс. (130488 тис. грн проти запланованих 628203 тис. грн), при цьому планові цифри у звіті не відповідають інвестиційному плану на 2016 рік в останній редакції; за 2017 рік – 55,86 відс. (457203 тис. грн проти запланованих 1018425 тис. грн), за 2018 рік – 38,26 відс. (985147 тис. грн проти 2574768 тис. грн). Звіти про виконання інвестиційних планів ДП МА “Бориспіль” у Міністерстві відсутні. Фактично **Мінінфраструктури не виконало повноважень, покладених пунктом 6 частини першої статті 6 Закону № 185, а саме контролю за виконанням інвестиційних планів ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”.**

Інформація про інше державне майно ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”, яке тимчасово не використовується (крім нерухомого), та пропозиції щодо умов його подальшого використання в Мінінфраструктури відсутні. Водночас, як показав аудит, упродовж 2016–2018 років ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” у господарській діяльності не використовується ряд активів. При цьому Міністерство систематично залишає поза увагою звернення ДП МА “Бориспіль” щодо списання зазначеного майна і не дотримується строків прийняття рішення про надання чи відмову в наданні згоди на списання,

³³ Наказ Мінінфраструктури від 07.10.2018 № 338.

³⁴ Інвестиційні плани Державного підприємства “Міжнародний аеропорт “Бориспіль” на 2016–2018 роки та на 2017–2019 роки затверджено Мінінфраструктури без зазначення дати, Інвестиційний план Державного підприємства “Міжнародний аеропорт “Бориспіль” на 2018–2020 роки – наказом Мінінфраструктури від 29.10.2018 № 500.

визначених пунктами 6, 7 Порядку списання об'єктів державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 1314 (далі – Порядок № 1314). Так, на момент проведення аудиту **Підприємством не отримано від Мінінфраструктури відповідей щодо прийняття рішення про списання 367 одиниць основних засобів** (машин, обладнання, пристроїв, інвентарю, нерухомості тощо), у тому числі чотирьох службових собак (у зв'язку зі смертю з 2014 року) та 2389 дерев. Як наслідок, на балансі ДП МА “Бориспіль” тривалий час обліковується майно, яке є непридатним для використання у фінансово-господарській діяльності через значну фізичну та моральну зношеність.

Також на балансі ДП МА “Бориспіль” обліковуються витрати на 8 об'єктів незавершеного будівництва на суму 2,0 млн грн, дозвіл на списання яких³⁵ від Мінінфраструктури не отримано.

ДП МА “Львів” протягом 2016–2018 років не надсилало до Мінінфраструктури документів для отримання дозволу на списання основних засобів³⁶ відповідно до вимог Порядку № 1314. **Як наслідок, на балансі ДП МА “Львів” станом на 31.12.2018 обліковуються 165 од. не придатних до використання основних засобів** (з них 85 од. – транспортні засоби), які через фізичну зношеність та моральну застарілість втратили ознаки активів³⁷ та підлягають списанню (залишкова вартістю – 1,7 млн грн, первинна – 11,9 млн грн). Відповідно до наданих до аудиту документів у 2016 році списання основних засобів взагалі не проводилось. Зведеним планом списання основних засобів на 2017 рік передбачалося списання 20 од. основних засобів загальною первісною вартістю 1632,0 тис. грн, на 2018 рік – 29 одиниць основних засобів загальною первісною вартістю 2309,4 тис. гривень.

Фактично у 2017–2018 роках списано 25 одиниць основних засобів первісною вартістю до 10 тис. гривень.

Мінінфраструктури також не вживалося достатніх заходів для подальшого використання придатного до використання майна ДП МА “Львів” (31 од. основних засобів, з яких 12 од. – транспортні засоби) первинною вартістю 1,5 млн грн, залишковою – 0,3 млн грн, яке виведено з експлуатації у зв'язку з недоцільністю використання у господарській діяльності. Так, Мінінфраструктури протягом 2016–2018 років не приймало управлінських рішень щодо зміни власника, відчуження або передачі в оренду медичного обладнання (18 об'єктів первісною вартістю 380,96 тис. грн), яке не використовується ДП МА “Львів” з 2013 року³⁸. При цьому залишилося без

³⁵ Лист від 07.09.2016 № 01-2211-697.

³⁶ Первісною переоціненою вартістю понад 10 тис. грн (з 05.04.2017 до 20,0 тис. грн).

³⁷ Активи – ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому (Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, затверджене наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013 № 73.

³⁸ Наказ ДП МА “Львів” про виведення з експлуатації майна від 20.12.2013 № 483.

розгляду Міністерством звернення ДП МА “Львів”³⁹ щодо передачі цього обладнання на баланс військово-медичного клінічного центру Західного регіону Державної спеціальної служби транспорту, яке його потребує.

Фактично Мінінфраструктури як уповноважений орган управління майном не виконувало функцій, покладених пунктом 15 частини першої статті 6 Закону № 185, щодо вжиття заходів із внесення пропозицій про умови подальшого використання майна, яке тимчасово не використовується.

Постановою Кабінету Міністрів України від 11.01.2018 № 7 затверджено Методику оцінювання фіскальних ризиків, пов’язаних з діяльністю суб’єктів господарювання державного сектору економіки (далі – Методика № 7), яка застосовується, зокрема, міністерствами, уповноваженими виконувати функції управління об’єктами державної власності, під час проведення аналізу фінансово-господарської діяльності суб’єктів господарювання та оцінки фіскальних ризиків, пов’язаних з такою діяльністю, з метою мінімізації їх впливу на всі етапи бюджетного процесу.

Згідно із пунктом 7 Методики № 7 оцінку фіскальних ризиків, пов’язаних з діяльністю суб’єктів господарювання, проводять органи управління окремо щодо кожного суб’єкта господарювання, що належить до сфери їх управління.

Інформацію про проведення Мінінфраструктури відбору суб’єктів господарювання, з якими можуть бути пов’язані найбільші фіскальні ризики, та визначення основних факторів, які можуть на них вплинути, до аудиту не надано. Оцінювання фіскальних ризиків є однією з важливих функцій Мінінфраструктури, оскільки правильність та обґрунтованість такої оцінки суттєво впливає на основні показники діяльності ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”.

Водночас на виконання окремого доручення заступника Міністра інфраструктури України Лавренюка Ю. Ф. керівниками підприємств, що входять до сфери управління Мінінфраструктури, надано інформацію про виконання вимог Методики № 7. Міністерству фінансів України повідомлено про дев’ять суб’єктів господарювання, в т. ч. і по ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”.

За результатами аналізу проведеної Міністерством фінансів України оцінки фіскальних ризиків, ДП МА “Львів” та ДП МА “Бориспіль” не потрапили до Переліку суб’єктів господарювання, з якими можуть бути пов’язані найбільші фіскальні ризики, розміщеного на офіційному вебсайті Мінфіну.

Згідно з Інформацією про фінансово-економічну діяльність суб’єктів господарювання державного сектору економіки за 2017 рік ранг ризику ДП МА “Бориспіль” у 2016–2018 роках відсутній, ранг ризику ДП МА “Львів” у 2016–2018 роках визначено як “5”.

Довідково. Відповідно до Методики № 7 5-й ранг ризику – низький рівень.

Згідно із підпунктом 3 Методики № 7 до факторів, які можуть призводити до виникнення фіскальних ризиків, належать курсові втрати суб’єктів

³⁹ Листи від 30.11.2016 № 2441; від 28.12.2017 № 2704; від 24.10.2018 № 2643/01-01-16.

господарювання, які виникають під час виконання зобов'язань за зовнішньоекономічними договорами або під час здійснення запозичень в іноземній валюті. Щорічно незалежні аудитори за результатами аудиту фінансової звітності ДП МА “Бориспіль” (за 2016, 2017, 2018 роки) висловлювали думку із застереженнями, одна з підстав – Підприємство не визнає курсових різниць, пов'язаних з наявністю монетарної заборгованості за Субкредитною угодою, та веде облік заборгованості за цією угодою по історичному курсу в національній валюті, хоча погашення зобов'язань відповідно до пункту 10.2 Субкредитної угоди здійснюється в сумі, необхідній для погашення заборгованості в японських єнах.

Довідково. Цільовий кредит від Уряду Японії, залучений у 2005 році для реалізації Проекту розвитку Державного міжнародного аеропорту “Бориспіль” на суму 19092000000 японських єн, оформлений Субкредитною угодою № 13000-04/70 між Кабінетом Міністрів України, представленим Міністерством фінансів України, ВАТ “Державний експортно-імпорتنний банк України” та ДП МА “Бориспіль”. Субкредитною угодою встановлено умови погашення зобов'язань, згідно з якими Підприємство має профінансувати в українській гривні Державне казначейство України в сумі, достатній для придбання визначеної графіком погашення суми японських єн.

Незалежні аудитори зазначили, що внаслідок цього заборгованість на звітну дату, виражена в національній валюті, не відповідає заборгованості у валюті запозичення із застосуванням обмінного курсу Національного банку України на дату балансу. У разі визнання Підприємством Субкредитної угоди валютною неопераційні курсові різниці могли б мати суттєвий ефект на суму зобов'язань за Субкредитною угодою станом на 31.12.2016, 31.12.2017 та 31.12.2018 та на сукупний дохід за 2016, 2017 та 2018 роки.

Крім того, основну частину доходів ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” формують доходи від аеропортових зборів, встановлених для цих підприємств наказами Міністерства транспорту та зв'язку України від 26.03.2008 № 337 та від 14.04.2008 № 433 відповідно, до яких за рішенням керівника аеропорту можуть застосовуватись знижувальні коефіцієнти граничних (максимальних) розмірів плати.

Отже, вплив такого фактора, як прийняття нормативно-правових актів, пов'язаних з діяльністю суб'єктів господарювання, що можуть мати вплив на дохідну та/або видаткову частину державного бюджету, є досить суттєвим. Зменшення розміру аеропортових зборів за наказом уповноваженого органу державної влади або встановлення знижувального коефіцієнта за рішенням керівників державних підприємств може значно вплинути на обсяги доходів підприємств та, як наслідок, призвести до виникнення фіскальних ризиків щодо сплати ними податків, зборів та обов'язкових платежів до бюджету.

Аудит також засвідчив, що Мінінфраструктури не організовує передбачене підпунктом 2 пункту 5 Положення № 460 підвищення кваліфікації на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління. За інформацією Міністерства, ця функція здійснюється підприємствами.

Облікова політика, якою ДП МА “Львів” керувалося⁴⁰ при складанні та поданні фінансової звітності за 2016–2018 роки, Мінінфраструктури не погоджувалась, що є недотриманням вимог абзацу другої частини п’ятої статті 8 Закону України від 16.07.1999 № 996 “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”.

Фінансові плани ДП МА “Львів” на 2016–2018 роки затверджено з недотриманням терміну, визначеного частиною другою статті 75 ГКУ та пунктом 5 Порядку № 205 (до 1 вересня року, що передує плановому). Так, фінансові плани на 2017⁴¹ та 2018 роки⁴² затверджено на 5 місяців та 3,5 місяця пізніше визначеного терміну.

З огляду на викладене Мінінфраструктури окремі функції управління майном ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” виконувало неналежно, що має негативні наслідки для господарської діяльності цих підприємств, зокрема недоотримання коштів від оренди майна, неприйняття протягом тривалого часу рішень про списання та утримання майна на балансі підприємств, які є важливою ланкою контролю за діяльністю підприємств. Вказане може призвести до неекономного (нераціонального) управління та розпорядження майном.

Крім того, Мінінфраструктури не дотримувалось визначених законодавством процедур призначення керівників вказаних підприємств; не здійснювало контролю за виконанням стратегічних планів ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”; не виконувало повноважень у частині вжиття заходів із внесення пропозицій щодо умов подальшого використання майна, яке тимчасово не використовується ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”; не організовувало підвищення кваліфікації на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління; не погоджувало облікової політики, якою ДП МА “Львів” керувалося при складанні та поданні фінансової звітності за 2016–2018 роки.

Враховуючи викладене, Мінінфраструктури допущено цілий ряд недоліків в управлінні державними підприємствами, що створило передумови для здійснення порушень при розпорядженні та управлінні державним майном.

4. ЗАКОННІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОМ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ У СФЕРІ АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ

Відповідно до частини першої статті 66 ГКУ майно підприємства становлять виробничі і невиробничі фонди, а також інші цінності, вартість яких відображається у самостійному балансі підприємства.

---

⁴⁰ Затверджена наказами ДП МА “Львів” від 31.12.2014 № 504 (із змінами) та від 21.12.2016 № 574.

⁴¹ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.02.2017 № 59-р.

⁴² Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.12.2017 № 968-р.

4.1. Управління майном Державним підприємством “Міжнародний аеропорт “Бориспіль”

Згідно з інформацією про отримання нерухомого майна в оренду в 2016–2018 роках, ДП МА “Бориспіль” орендувало нежитлові приміщення в інших сторонніх організацій для розміщення обладнання та структурних підрозділів та інших своїх потреб.

Зокрема, у ПАТ “Авіакомпанія Авіалінії України” орендовано частину бетонного покриття загальною площею 0,3854 га для стоянки літаків (перон) та трьох стоянок для літаків (договір від 19.12.2018 № 37-14.3/8-63) та частину бетонного покриття загальною площею 0,0810 га для організації спеціального майданчика для зберігання тимчасово затриманих транспортних засобів (договір від 19.12.2018 № 37-14.3/8-64), за користування якими ДП МА “Бориспіль” сплачено у 2018 році 64,6 тис. грн та 41,9 тис. грн відповідно.

Встановлено, що взяті в оренду у ПАТ “Авіакомпанія Авіалінії України” три стоянки для літаків ІЛ-76 – це бетонне покриття, виявлене під час інвентаризації, розміщене на земельній ділянці, що знаходиться у користуванні Підприємства, без погодження з ним та без відповідних правовстановлюючих документів на нього.

Частиною третьою статті 69 Повітряного кодексу України передбачено, що визначення умов забудови, використання землі і споруд та здійснення діяльності, зазначеної в частині другій цієї статті, на приаеродромній території здійснюється органами місцевого самоврядування згідно із законом за погодженням з експлуатантом аеродрому та уповноваженим органом з питань цивільної авіації.

Отже, ДП МА “Бориспіль” з недотриманням вимог законодавства витратило 64,6 тис. грн за оренду бетонного покриття на своїй же земельній ділянці, що є нерезультативним витрачанням коштів.

Станом на 31.12.2018 на земельних ділянках ДП МА “Бориспіль” розташовано 13 паркувальних майданчиків загальною площею 76373,27 м² (7,6373 га) з кількістю паркомісць 2899, з яких 9 (Р1, Р4, Р5, Р6, Р9, Р10, Р11, Р12, “Рvір”) загальною площею 46156,27 м² (4,6156 га) з кількістю паркомісць 1781 обслуговувались Підприємством та 4 (Р2, Р3, Р7, Р8) загальною площею 30217 м² з кількістю паркомісць 1118 – сторонньою організацією відповідно до договору від 10.12.2010 № 02.1.1-14/23.30-85 з ТОВ “Аеропорт Паркінг”.

Аудитом встановлено, що 9 паркувальних майданчиків використовувалися ДП МА “Бориспіль” для надання в оренду місць паркування погодинно та подобово, а також надавалися різним суб'єктам господарювання відповідно до укладених договорів.

Слід зазначити, що згідно з наданим до аудиту переліком платних послуг вартість місць для паркування на зазначених майданчиках встановлювалась не ДП МА “Бориспіль”, а ТОВ “Аеропорт Паркінг”. Наказом ДП МА “Бориспіль” від 20.04.2016 № 38-30-44 вартість місць для паркування на паркувальних майданчиках Р2, Р3, Р7 та Р8 анульовано.

Отже, ДП МА “Бориспіль” фактично передано у користування іншому суб’єктові господарювання терміном понад 14 років чотири земельні ділянки, на яких розташовано паркувальні майданчики, без укладення договору оренди, а на умовах надання права догляду та організації забезпечення паркування транспортних засобів згідно з укладеним договором від 10.12.2010 № 02.1.1-14/23.30-85.

Детальний план території та план зонування ДП МА “Бориспіль” станом на 01.01.2019 не розроблені, а межі території визначаються зовнішніми межами земельних ділянок, які знаходяться в користуванні ДП МА “Бориспіль”. Земельні ділянки, що знаходяться у користуванні ДП МА “Бориспіль”, зазнали суттєвих змін внаслідок їх вилучення на користь третіх осіб, виокремлення та зміни адміністративно – територіальних меж селищних рад та м. Бориспіль. Як наслідок, згідно з правостановлюючими документами в користуванні Підприємства знаходиться 54 земельні ділянки загальною площею 944,4631 га, а фактично станом на 01.01.2019 – 57 ділянок загальною площею 943,9269 га. Крім того, земельні ділянки, що знаходяться в користуванні аеропорту, не є цілісними. Деякі земельні ділянки, що знаходяться у користуванні інших землекористувачів, розташовані у межах земельних ділянок, які знаходяться у користуванні Підприємства, зокрема на приаеродромній території.

Аудитом встановлено, що земельна ділянка площею 0,8466 га, що розташована на території Гірської сільської ради Бориспільського району Київської області та перебуває на праві постійного користування у складі земель ДП МА “Бориспіль”, окремо виділена під договір суперфіцію від 05.09.2007, укладений відповідно до частини першої статті 413 Цивільного кодексу України⁴³ (далі – ЦКУ) між Бориспільською РДА (в. о. голови РДА Мазур А. М.), ПП “Сандро АРТ” (директор Жебровський А. О.) та ДП МА “Бориспіль” (директор Солончук Ю. І.). Предметом договору є надання Бориспільською РДА ПП “Сандро АРТ” права користування частиною чужої земельної ділянки строком на 10 років з метою будівництва закладу громадського харчування, автомийки та об’єктів АЗС. Термін дії договору до 05.09.2017.

Додатковим договором, укладеним між Бориспільською РДА (голова РДА Главаті П. Й.), ПП “Сандро АРТ” (директор Жебровський А. О.) та ДП МА “Бориспіль” (директор Рябікін П. Б.), який нотаріально посвідчено 01.09.2017, внесено зміни до договору суперфіцію від 05.09.2007 у частині продовження терміну дії ще на 10 років.

Згідно з частиною третьою статті 413 ЦКУ право користування земельною ділянкою державної або комунальної власності для забудови не може бути відчужено її землекористувачем іншим особам, крім випадків переходу права власності на будівлі та споруди, що розміщені на такій земельній ділянці, однак відповідно до пункту 4.1 договору суперфіцію право власності на об’єкти,

---

⁴³ Власник земельної ділянки має право надати її в користування іншій особі для будівництва промислових, побутових, соціально-культурних, житлових та інших споруд і будівель (суперфіцій). Таке право виникає на підставі договору або заповіту.

споруджені на земельній ділянці, переданій забудовнику для забудови, набуває виключно забудовник.

Отже, включення зазначеного пункту до договору суперфіцію дає можливість отримати ПП “Сандро АРТ” право власності на збудовані об’єкти та, відповідно, створює ризики вилучення земельної ділянки, яка знаходиться у державній власності, площею 0,8466 га та балансовою вартістю 602,0 тис. гривень.

Аудитом також встановлено, що між ДП МА “Бориспіль” та орендарями уклалися попередні договори оренди нерухомого майна, 72 з яких діяли у 2016–2018 роках.

Виходячи з поняття оренди, визначеного частиною першою статті 2 Закону України від 10.04.1992 № 2269 “Про оренду державного та комунального майна” (далі – Закон № 2269), Підприємство за попередніми договорами передавало майно в оренду як орендодавець. При цьому площа нерухомого майна, яке здавалось в оренду за попередніми договорами, не відповідає розмірам площ, визначених статтею 5 Закону № 2269 для підприємства як орендодавця.

У результаті недотримання вимог Закону № 2269 не застосовано вимоги пункту 19 Методики оцінки об’єктів оренди, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 10.08.1995 № 629 (далі – Методика)⁴⁴, яким передбачено, що у разі передачі в оренду нерухомого майна, орендодавцем якого є Фонд державного майна України (далі – Фонд), звіт про незалежну оцінку рецензується і за наявності позитивного загального висновку висновок про вартість майна затверджується зазначеним орендодавцем. Орендна плата, встановлена за Методикою, застосовується як стартова під час визначення орендаря на конкурсних засадах. Фактично, звіти про незалежну оцінку майна, яке надано в оренду за попередніми договорами, Фондом не рецензувалися.

При цьому розмір орендної плати розраховувався на підставі Методики. У договорах зазначено окреме зобов’язання орендаря (тимчасового користувача) укласти додаткову угоду та сплатити різницю плати за користування, якщо вона виникла за рахунок незалежної оцінки ревізійного відділу регіонального відділення Фонду по Київській області або застосування більшої орендної ставки.

Загалом у 2016–2018 роках за попередніми договорами Підприємством отримано від орендарів близько 21,2 млн грн, з яких до державного бюджету перераховано 12,9 млн грн (70,0 відсотка). Відповідно до наданих платіжних доручень ДП МА “Бориспіль” перераховано на рахунки ГУ ДКСУ у Київській області за кодом класифікації доходів бюджету 22080300 у 2016 році – 5252348,78 грн (рахунок № 26003024334648), у 2017 році – 1810608,23 грн (№ 26003024334648) та 3382501,46 грн (№ 26006000025484); у 2018 році – 2418089,17 грн (№ 26006000025484). Кошти перераховувались з недотриманням законодавства, ці надходження Фондом не ідентифікуються та не контролюються.

Крім того, ДП МА “Бориспіль” не включало до поданих в Мінінфраструктури переліків майна, що може бути передано в оренду, деяких об’єктів, переданих в оренду за попередніми договорами. Відповідно

⁴⁴ У редакції постанови Кабінету Міністрів України від 02.01.2003 № 3.

потенційні орендарі не могли отримати інформацію про вільні площі, які Підприємство здає в оренду, оскільки відповідно до пункту 4 статті 7 Закону № 2269 саме на підставі цієї інформації ФДМУ формує переліки цілісних майнових комплексів підприємств та їх структурних підрозділів і нерухомого майна, що може бути передано в оренду, які оприлюднюються в ЗМІ та на офіційних вебсайтах орендодавців. Внаслідок цього **можливі ризики створення неконкурентного середовища у сфері орендних відносин на території ДП МА “Бориспіль”**.

При цьому **Мінінфраструктури**, володіючи отриманою від регіонального відділення Фонду по Київській області⁴⁵ інформацією про укладання ДП МА “Бориспіль” попередніх договорів оренди державного майна, **не вживало належних заходів реагування** для приведення у відповідність до чинних нормативно-правових актів договорів оренди на території Підприємства.

На балансі ДП МА “Бориспіль” обліковуються капітальні інвестиції на будівництво паркінгу (станом на 31.12.2016 – 235,3 млн грн, на 31.12.2018 – 543,3 млн гривень).

За інформацією ДП МА “Бориспіль”, будівництво об’єкта тривало (з перервами) з II кварталу 2011 року по III квартал 2014 року в межах реалізації Державної цільової програми підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу. Підрядною організацією (ПАТ “Будівельне управління № 813”) не завершено робіт та не проведено консервації об’єкта, договір розірвано у 2015 році.

Для відновлення робіт на об’єкті у 2017 році затверджено скоригований проєкт⁴⁶, яким передбачено будівництво двох пускових комплексів, та укладено новий договір на будівництво паркінгу⁴⁷.

Довідково. Наказом ДП МА “Бориспіль” від 10.04.2019 № 01-07/1-41 передбачено, зокрема, з 15.04.2019 по 30.06.2019 ввести в експлуатацію в тестовому режимі автоматизовану систему управління паркінгом, встановлену на паркінгу (I-й пусковий комплекс).

На момент аудиту I пусковий комплекс паркінгу не введено в експлуатацію.

Будівництво II пускового комплексу паркінгу у 2017–2018 роках не виконувалося. Фактично за весь час будівництва II пускового комплексу ДП МА “Бориспіль” освоєно лише 8 відс. капітальних вкладень. За інформацією ДП МА “Бориспіль”, визначити відсоток невиконаних робіт на II пусковому комплексі неможливо, оскільки конструкції, встановлені ПАТ “БУ № 813”, ним не законсервовано і потребують додаткового дослідження на міцність, вогнестійкість та, можливо, додаткових витрат на заміну, посилення, антикорозійну обробку та вогнезахист.

Незважаючи на неодноразові звернення та пропозиції ДП МА “Бориспіль”⁴⁸, Міністерством протягом трьох років не вжито дієвих заходів та

⁴⁵ Інформація ФДМУ від 17.07.2019 № 10-16-13046 на запит Рахункової палати від 10.07.2019 № 04-2030.

⁴⁶ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 № 477-р.

⁴⁷ Договір від 27.06.2017 № 37-14.2/5-12.

⁴⁸ Листи від 08.09.2015 № 01-22/1-784, від 25.09.2015 № 01-22/1-821.

не прийнято ефективних рішень для залучення додаткових інвестицій для завершення будівництва паркінгу. Як наслідок, тривалість будівництва I та II пускових комплексів паркінгу збільшується, як і кошторисна вартість робіт, у зв'язку з її неодноразовим коригуванням⁴⁹.

Аудитом при будівництві паркінгу встановлено й інші недоліки. Так, титул об'єкта будівництва на 2016 рік затверджено 14.01.2016 в. о. генерального директора ДП МА "Бориспіль" Дихне Є. Г., а не центральним органом виконавчої влади, що є недотриманням вимог пункту 6 Порядку затвердження титулів об'єктів, будівництво яких здійснюється із залученням бюджетних коштів, коштів державних підприємств, установ та організацій, а також кредитів, наданих під державні гарантії⁵⁰.

Будівництво паркінгу в ДП МА "Бориспіль" відбувалось не на постійній основі, що зумовлено кількома причинами. З вересня 2017 року роботи виконувались ТОВ "НАН"⁵¹, але з 05.07.2018 по 23.11.2018⁵² роботи за договором не здійснювались⁵³ через необхідність коригування проєкту та проведення його експертизи у зв'язку з виникненням значної кількості додаткових робіт та зміни технологічних рішень⁵⁴. На дату відновлення робіт (24.11.2018) не затверджено скоригованого проєкту та результати експертизи.

Скоригований проєкт розроблено наприкінці жовтня 2018 року⁵⁵. При цьому експертний звіт № 00-1392-18/ПБ щодо розгляду проєктної документації затверджений ДП "Укрдержбудекспертиза" лише 05.04.2019. Проєкт об'єкта будівництва затверджено наказом ДП "МА "Бориспіль" від 11.05.2019 № 01-07/1-52 і направлено на погодження до Мінінфраструктури⁵⁶. Водночас під час проведення аудиту інформацію про погодження Міністерством цих документів не надано. Зазначене є недотриманням пункту 4¹ Порядку затвердження об'єктів будівництва і проведення їх експертизи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 № 560, **що є неекономічним витрачанням коштів.**

4.2. Управління майном Державним підприємством "Міжнародний аеропорт "Львів" ім. Данила Галицького"

Аудит засвідчив, що ДП МА "Львів" експлуатує об'єкти ЄВРО-2012 (новий аеровокзал, штучна злітно-посадкова смуга, радіомаячні системи,

⁴⁹ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.04.2011 № 372-р; від 19.11.2012 № 966-р; від 12.07.2017 № 477-р, наказ ДП МА "Бориспіль" від 11.05.2019 № 01-07/1-52.

⁵⁰ Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 08.09.1997 № 995.

⁵¹ Договір від 27.06.2017 № 37-14.2/5-12.

⁵² Відповідно до додаткової угоди від 17.12.2018 № 15.

⁵³ Лист ТОВ "НАН" від 04.07.2018 № 04.07-18 щодо призупинення робіт по будівництву паркінгу.

⁵⁴ Становлять близько 40 відс. загальної кількості робіт.

⁵⁵ Договір від 29.10.2018 № 37-14.3/5-32, укладений з дочірнім підприємством "Інститут "Київінжпроект" ТОВ "ПК Проєктний комплекс".

⁵⁶ Лист від 21.05.2019 № 01-22/1-198.

котельня, насосна станція, мережі газопостачання, теплові мережі, зовнішні мережі і споруди водопостачання, каналізації, системи охорони по периметру), по яких завершено будівництво та які не введено в експлуатацію, чим порушено вимоги частини восьмої статті 39 Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності”.

Так, у 2013 році ДП МА “Львів” і ДП “Дирекція з будівництва об’єктів до ЄВРО-2012 року у м. Львові” (далі – ДП “Західінфрапроект”), що входить до сфери управління Державного агентства інфраструктурних проектів (далі – Укрінфрапроект), уклали договір тестової експлуатації від 04.07.2013 № Од/201307/04/1 та у **жовтні 2016 року** – додаткову угоду до нього, **відповідно до яких ДП МА “Львів” прийняло ряд об’єктів (акт приймання-передачі до договору № Од/2013/07/04/1), що обліковується на балансі ДП “Західінфрапроект” як незавершені капітальні вкладення.**

За умовами договору спосіб здійснення тестування – випробування об’єктів аеропорту в робочому режимі. Під тестовою експлуатацією сторони розуміють комплекс заходів ДП МА “Львів” згідно з технічним завданням з метою визначення оптимальних показників ефективного використання об’єктів аеропорту в умовах прильоту/вильоту повітряних суден, обслуговування пасажирів та підготовки до передачі об’єктів аеропорту в експлуатацію ДП МА “Львів” на постійній основі. За умовами договору кошти, які ДП МА “Львів” отримає за результатом тестової експлуатації, будуть спрямовані на покриття власних витрат, що виникли у процесі тестової експлуатації.

У договорі не визначено вартості переданих активів. Договір тестової експлуатації початково укладено строком до 31.12.2013 та автоматично продовжено на наступні роки згідно з умовами договору. На підставі зазначеного договору ДП МА “Львів” зобов’язується надати ДП “Західінфрапроект” послуги з тестової експлуатації об’єктів аеропорту, які знаходяться: за адресою м. Львів, вул. Любінська 168, та призначені для забезпечення зльоту-посадки та стоянки повітряних суден і авіаційної безпеки; наземного та технічного обслуговування повітряних суден; обслуговування пасажирів перед польотом та після польоту; міжрейсового обслуговування екіпажів повітряних суден і пасажирів; впровадження заходів з авіаційної безпеки, проведення контролю за безпекою польотів.

Сума за договором № Од/2013/07/04/1 становить 1,0 грн (з ПДВ).

Разом з тим законодавством не передбачено тестової експлуатації об’єктів та споруд, не введених в експлуатацію. Відповідно до пункту 8 статті 39 Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності” експлуатація закінчених будівництвом об’єктів, не прийнятих в експлуатацію, забороняється, тобто ДП МА “Львів” порушено норми зазначеного Закону.

Також ДП МА “Львів” експлуатує не введені в експлуатацію радіомаячні системи посадки СП-200, отримані від ДП “Західінфрапроект” за договором від 23.01.2015 № 23/01-01/ОД/2015/01/23/4, згідно з яким ДП МА “Львів”, зокрема, зобов’язане нести усі витрати з утримання в робочому стані, обслуговування та ремонту обладнання.

Вартість послуг з використання зазначених вище об’єктів ЄВРО-2012 за вказаними договорами становить 1,0 гривні.

Витрати ДП МА “Львів” на підтримання цих об’єктів за 2016–2018 роки становлять щонайменше 26509,9 тис. грн (у 2016 році – 4208,0 тис. грн, у 2017 році – 8479,7 тис. грн та у 2018 році – 13822,2 тис. грн).

ДП МА “Львів” неодноразово зверталось, зокрема, до Мінінфраструктури, Укрінфрапроекту та Міністерства економічного розвитку і торгівлі України з проханням та пропозицією погодити передачу об’єктів інфраструктури⁵⁷ на баланс ДП МА “Львів” без передачі фінансових зобов’язань ДП “Західінфрапроект” з метою завершення робіт власним коштом, однак ця проблема на сьогодні залишається невирішеною.

За інформацією Укрінфрапроекту⁵⁸, необхідний обсяг фінансування для завершення будівництва/реконструкції об’єктів ЄВРО-2012 (без боргових зобов’язань, підтверджених судами на суму 171,8 млн грн) можливо визначити після здійснення відповідної експертизи.

Пунктом 3 додатка 2 до Державної цільової програми розвитку аеропортів на період до 2023 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 126, із змінами (далі – постанова № 126) передбачено прогнозний обсяг фінансових ресурсів на 2019 рік для виконання завдання “Забезпечення розвитку Міжнародного аеропорту “Львів” ім. Данила Галицького” на загальну суму 287,74 млн грн, з них на завершення реконструкції аеродрому, в тому числі встановлення систем охорони по периметру території аеропорту та проведення робіт з демонтажу примусово вилученого майна, – 157,99 млн грн; завершення будівництва нового аеровокзалу – 67,69 млн грн; завершення реконструкції існуючого пасажирського терміналу та зовнішніх інженерних мереж у частині будівництва зовнішніх інженерних мереж – 62,06 млн гривень.

Джерелом фінансування визначено “державні кошти, в тому числі кошти, що залучаються під державні гарантії”, головним розпорядником бюджетних коштів – Укрінфрапроект.

На сьогодні відповідний План фінансування завдань і заходів з виконання Державної цільової програми розвитку аеропортів до 2023 року щодо

---

⁵⁷ Титули “Реконструкція існуючого пасажирського терміналу в частині будівництва зовнішніх інженерних мереж”, “Реконструкція аеродрому ДП МА “Львів””; “Будівництво нового аеровокзалу ДП МА “Львів””.

⁵⁸ Інформація від 16.05.2019 № 438/05-19 на запит Рахункової палати від 10.05.2019 № 04-1377.

завершення реконструкції/будівництва та прийняття в експлуатацію об'єктів ЄВРО-2012 Міністерством фінансів України не погоджено.

Слід зазначити, що пунктом 3 постанови № 126 (із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 22.09.2016 № 714; в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 15.05.2019 № 402) визначено, що Мінінфраструктури разом з Укрінфрапроектом, іншими заінтересованими центральними та місцевими органами виконавчої влади має вжити в установленому законодавством порядку заходів до передачі аеродромів та аеродромних об'єктів до сфери управління Укрінфрапроекту. У разі будівництва, реконструкції аеродромів, аеродромних об'єктів їх передача може здійснюватися після прийняття їх в експлуатацію в порядку, визначеному законодавством.

Також аудитом встановлено, що **внаслідок неефективного управління державним майном ДП МА “Львів” у 2016–2018 роках сплатило 118,6 тис. грн земельного податку** (ділянки загальною площею 0,779 га, на яких знаходяться об'єкти нерухомості, але які ДП МА “Львів” не використовуються у виробничо-господарській діяльності). **Такі витрати є нерезультативними.**

Зокрема, упродовж 2016–2018 років ДП МА “Львів” не використовувало в господарській діяльності 11 об'єктів нерухомості та 1 об'єкт незавершеного будівництва загальною площею 0,4158 га. За цей період ДП МА “Львів” сплачено 97,4 тис. грн земельного податку за площі земельних ділянок, на яких знаходяться об'єкти, що не використовуються (у 2016 році – 31,2 тис. грн; у 2017 році – 33,1 тис. грн; у 2018 році – 33,1 тис. гривень). Крім того, на території ДП МА “Львів” розташовано 5 об'єктів ДП “Украерорух” площею 0,3632 га, податок за землю за які сплачено ДП МА “Львів” на загальну суму 21,2 тис. грн (у 2016 році – 6,8 тис. грн; у 2017 році – 7,2 тис. грн; у 2018 році – 7,2 тис. грн). ДП “Украерорух” неодноразово ініціювало питання про поділ земельної ділянки та виділення земельних ділянок, на яких розташовані його об'єкти, яке на час аудиту не вирішено. Мінінфраструктури залишило без розгляду звернення ДП МА “Львів”⁵⁹ про надання дозволу на поділ земельної ділянки та вирішення питання закріплення права постійного користування земельними ділянками за ДП “Украерорух”.

Протягом 2016–2018 років ДП МА “Львів” і Мінінфраструктури не вжито заходів щодо подальшого використання об'єктів нерухомості, які не використовуються ДП МА “Львів”, зокрема **8 об'єктів загальною первісною вартістю 2015,8 млн грн**, розташованих за адресою: м. Львів, вул. Любінська, 168, та **2 об'єктів загальною первісною вартістю 44,3 тис. грн**, розташованих у с. Почаєвичі Дрогобицького р-ну, **що є неекономним витрачанням коштів.**

На 11 об'єктів нерухомого майна, що знаходяться на балансі ДП МА “Львів”, первісною вартістю 957,1 млн грн, речових прав, які підлягають державній реєстрації, не зареєстровано.

⁵⁹ Лист від 07.11.2018 № 1.263-5366.

Так, на балансі⁶⁰ ДП МА “Львів” з 29.11.2013 знаходиться збудована до ЄВРО-2012 та введена в експлуатацію в грудні 2011 року будівля нового аеровокзалу первісною вартістю 947,0 млн грн, права на яку не зареєстровано за ДП МА “Львів”, як це передбачено наказом Мінінфраструктури від 11.07.2014 № 307.

За даними Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, право власності на новий аеровокзал належить ДП “Західінфрапроект”, за яким зареєстровано з 04.04.2012 – право господарського відання на будівлю загальною площею 45967,1 м² (перша черга будівництва); з 05.02.2013 – право власності на будівлю площею 1266 м² (друга черга будівництва).

Крім того, на будівлю нового аеровокзалу площею 1266 м² накладено арешт та оголошено заборону на відчуження відповідно до постанови, виданої 03.04.2015 відділом примусового виконання рішень Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції у м. Києві.

Протягом 2016–2018 років Мінінфраструктури і ДП МА “Львів” у судовому порядку не оскаржували зареєстроване за ДП “Західінфрапроект” право власності на будівлю нового аеровокзалу та не вживали заходів щодо припинення обтяження речових прав на неї.

Аудитом встановлено, що Державіаслужбою видано ТзОВ “Готельно-курортний комплекс “Карпати” посвідчення на злітно-посадковий майданчик загальною площею 35,76 га, з яких 10,76 га є частиною аеродрому “Дрогобич” (22,74 га) і належить ДП МА “Львів”. Водночас за договором оренди ТзОВ “Готельно-курортний комплекс “Карпати”⁶¹ передано, зокрема, споруду злітно-посадкової смуги загальною площею 2,257 га.

27.11.2013 між регіональним відділенням Фонду по Львівській області (в особі начальника відділу з питань оренди Івасьо О. В.) та ТзОВ “Готельно-курортний комплекс “Карпати” (в особі генерального директора Грицака Л. Я.) укладено договір оренди № 163/09ОД/2013/11/27/1 нерухомого державного майна загальною площею 23194,3 м², розташованого за адресою: Львівська обл., Дрогобицький р-н, с. Почаєвичі, вул. Михайлівська, 87, балансоутримувачем якого є ДП МА “Львів”.

Майно (будівлю КДП (командно-диспетчерський пункт) загальною площею 63,6 м², споруду злітно-посадкової смуги загальною площею 22570,0 м²; будівлю електрощитової загальною площею 13,0 м²; будівлю ангару загальною площею 213,7 м²; будівлю аеровокзалу загальною площею 304,6 м²; будівлю столярної майстерні загальною площею 29,4 м²) передано орендареві за Актом приймання-передавання нерухомого державного майна загальною площею 23194,3 м² за адресою: Львівська обл., Дрогобицький район, с. Почаєвичі, від 27.11.2013, підписаним від регіонального відділення Фонду по

⁶⁰ На баланс ДП МА “Львів” будівлю нового аеровокзала загальною площею 47233,1 м² передано з балансу ДП “Західінфрапроект” відповідно до спільного наказу Мінінфраструктури та Укрінфрапроекту від 12.06.2013 № 71/392.

⁶¹ Договір оренди від 27.11.2013 № 163/09ОД/2013/11/27/1 між регіональним відділенням Фонду по Львівській області.

Львівській області начальником відділу з питань оренди Івасьо О. В., від ТзОВ “Готельно-курортний комплекс “Карпати” генеральним директором Грицаком Л. Я. та погоджено представником ДП МА “Львів” Гонтаревим Р. П.

Так, відповідно до посвідчення про допуск до експлуатації постійного злітно-посадкового майданчика “Дрогобич”, виданого Державіаслужбою ТзОВ “Готельно-курортний комплекс “Карпати” (№ ЗПМ 13-163 діяло з 03.08.2016 до 01.08.2017 та № ЗПМ 13-189 діє з 09.07.2018 до 05.07.2021), із 35,76 га (загальної площі майданчика) 10,76 га (льотна смуга ґрунтова – 4,2 га, льотна смуга штучного покриття – 6,0 га, рульова доріжка, перон, стоянка – 0,56 га) – це частина земельної ділянки аеродрому “Дрогобич” (22,74 га), яка знаходиться у користуванні ДП МА “Львів”.

Наданий до аудиту ДП МА “Львів” технічний паспорт на житловий (нежитловий) будинок державного, громадського житлового фонду, фонду житлово-будівельних кооперативів на будівлю КДП (площею 63,1 м²) та споруду злітно-посадкової смуги (площею 22570м²), виданий у 2012 році Дрогобицьким міжміським бюро технічної інвентаризації та експертної оцінки, містить лише технічний опис будівлі КДП без характеристики споруди злітно-посадкової смуги. При цьому в інвентарній картці № 1 на об’єкт “Аеродром Дрогобич” (№ 1.104) зазначено про наявність двох злітно-посадкових смуг, одну з яких площею 350х21м добудовано у 1981 році.

Отже, за 2016–2018 роки керівником ДП МА “Львів” як розпорядником майна не вжито заходів для внесення змін у договір оренди щодо збільшення площі, яка надається в оренду.

При цьому вбачаються ризики недоотримання доходів від передачі регіональним відділенням Фонду по Львівській області в оренду ТзОВ “Готельно-курортний комплекс “Карпати” 6 об’єктів нерухомого майна ДП МА “Львів” загальною площею 2,319 га для здійснення авіаційно-спортивної роботи та перевезення пасажирів повітряним транспортом. **Зазначене свідчить про службову недбалість керівника Підприємства в частині невиконання або неналежного виконання службовою особою своїх службових обов’язків через несумлінне ставлення до них (пункт 11 Контракту № 4–І), що призвело до нерезультативного управління та розпорядження майном.**

Недоотримання ДП МА “Львів” доходів від орендної плати (30 відс.), за розрахунками, становить 1285,65 тис. грн, в т. ч. у 2016 році – 419,2 тис. грн, у 2017 році – 410,69 тис. грн, у 2018 році – 455,76 тис. гривень. Державний бюджет України, за розрахунками, недоотримав щонайменше 2999,86 тис. грн (70 відс. від орендної плати), в т. ч. у 2016 році – 978,13 тис. грн, у 2017 році – 958,29 тис. грн, у 2018 році – 1063,4 тис. грн. Крім того, ДП МА “Львів” недоотримано відшкодування від сплати у 2016–2018 роках податку на землю за цю земельну ділянку в сумі 35,34 тис. грн (2016 рік – 11,33 тис. грн, 2017 рік – 12,0 тис. грн, 2018 рік – 12,0 тис. гривень).

Генеральним директором ДП МА “Львів” Романовською Т. В. не забезпечено належного обліку земельних ділянок у 2016–2018 роках, чим не

виконано зобов'язань, визначених пунктом 11 Контракту № 4–І. Так, у 2016–2018 роках передбачену статтею 13 Закону України від 11.12.2003 № 1378 “Про оцінку земель” експертну грошову оцінку 17-ти земельних ділянок (250,5841 га) для відображення їх в бухгалтерському обліку ДП МА “Львів” **не проведено, відповідно, вартість права користування земельними ділянками – 6,02 млн грн** (звіт про оцінку справедливої вартості активів ДП МА “Львів” від 31.10.2018) в бухгалтерському обліку не відображено.

На час аудиту у ДП МА “Львів” були відсутні **2 пасажирські трапи марки TDLABS 580 та 2 причіпні пасажирські трапи марки ZodiacCDS 2046**, передані у строкове платне користування ТОВ “Аеропорт Хендлінг” за договорами оренди від 06.10.2015 № ОД/2015/10/06/2 та від 26.02.2016 № ОД/2016/02/26/2 відповідно.

Згідно з договором від 06.10.2015 вартість 2-х трапів марки TDLABS 580⁶², за експертною оцінкою станом на **18.08.2015, – 2,1 млн гривень**. Інформації про первісну вартість двох причіпних пасажирських трапів марки ZodiacCDS 2046, переданих в оренду, до аудиту не надано.

Строк дії договору від 06.10.2015 № ОД/2015/10/06/2 закінчився 16.10.2017, однак державне майно ДП МА “Львів” не повернено. Виконавчі дії державного виконавця щодо примусового виконання наказу Господарського суду Одеської області від 29.12.2018 № 916/2998/17 про вилучення та передачу державного майна результату не мали, оскільки державним виконавцем не виявлено в ТОВ “Аеропорт Хендлінг” майна, вказаного у виконавчому документі.

З огляду на викладене на момент проведення аудиту державне майно **вартістю 2,1 млн грн відсутнє, а отже, є факт втрати державного майна, що є збитками.** Жодних документів, які б підтверджували наявність цих трапів, до аудиту не надано. Зазначене свідчить про службову недбалість керівника Підприємства в частині невиконання або неналежного виконання службовою особою своїх службових обов'язків через несумлінне ставлення до них та може мати ознаки кримінального правопорушення.

За іншим договором оренди від 26.02.2016 № ОД/2016/02/26/2 ТОВ “Аеропорт Хендлінг” з 28.02.2017 порушило істотні умови договору (не здійснено страхування державного майна), що є підставою для розірвання договору. Незважаючи на це порушення, а також порушення щодо повернення державного майна за договором оренди, укладеного 06.10.2015, позов до суду про розірвання цього договору та повернення державного майна ДП МА “Львів” подано лише 04.04.2019. Судове рішення про розірвання договору оренди від 26.02.2016 № ОД/2016/02/26/2, вилучення у ТОВ “Аеропорт Хендлінг” державного майна та повернення ДП МА “Львів” прийнято 30.05.2019.

Ухвалою Господарського суду Одеської області від 31.05.2019 у справі 916/1428/19 за заявою ТОВ “Аеропорт Хендлінг” відкрито провадження у справі про банкрутство ТОВ “Аеропорт Хендлінг” за скороченою процедурою та

⁶² Інвентарні номери 10.293 та 10.292.

введено мораторій на задоволення вимог кредиторів, у тому числі ДП МА “Львів” на суму 12,6 млн грн (сплата за оренду).

До аудиту не надано первинних документів та даних бухгалтерського обліку щодо стану розрахунків за договорами оренди з ТОВ “Аеропорт Хендлінг”, інформації про стан претензійно-позовної роботи щодо стягнення боргу та штрафних санкцій за невиконання зобов’язання за договором щодо повернення майна.

Під час аудиту проведено комплексний аналіз управління майном державних підприємств та встановлено низку фактів і недоліків, що негативно вплинуло на їх господарську діяльність. Зазначене призвело до втрати державного майна, витрат з недотриманням вимог нормативно-правових актів, неефективних та нерезультативних витрат, що відображено у цьому розділі.

5. ОЦІНКА ОКРЕМИХ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТА ФІНАНСОВИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ БЮДЖЕТУ

Як засвідчили результати аудиту, ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” – фінансово стабільні підприємства, які загалом за 2016–2018 роки до державного бюджету сплатили (податків, зборів, відрахування чистого прибутку до бюджету, інших обов’язкових платежів і зборів) **5290281,5 тис. грн** (2016 рік – 1560020,0 тис. грн, 2017 рік – 1923519,0 тис. грн, 2018 рік – 1806742,5 тис. грн) та **552129,0 тис. грн** (2016 рік – 147383,0 тис. грн, 2017 рік – 182042,0 тис. грн, 2018 рік – 222 704 тис. грн) відповідно (додаток 1 до Звіту).

У цілому динаміка зміни показників діяльності ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” є позитивною.

За 2016–2018 роки ДП МА “Бориспіль” отримало доходів на загальну суму **12246221,0 тис. грн** (у т. ч. за 2016 рік – 3615746,0 тис. грн, за 2017 рік – 4096544,0 тис. грн, за 2018 рік – 4533931,0 тис. гривень).

ДП МА “Львів” за 2016–2018 роки отримало доходів на загальну суму **1449056,0 тис. грн** (у тому числі за 2016 рік – 392180,0 тис. грн, за 2017 рік – 488267,0 тис. грн та за 2018 рік – 568609,0 тис. гривень).

Структура доходів підприємств за 2016–2018 роки відображена у діаграмі, що є додатком 2 до Звіту.

У структурі доходів ДП МА “Бориспіль” і ДП МА “Львів” найбільшу питому вагу займають надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), частка яких упродовж 2016–2018 років зростає.

Так, чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ДП МА “Бориспіль” становив за 2016 рік 3352792,0 тис. грн, за 2017 рік – 3870048,0 тис. грн та за 2018 рік – 4279226,0 тис. грн, що в загальній сумі отриманих доходів становить 92,7 відс., 94,5 відс. та 94,4 відс. відповідно.

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ДП МА “Львів” становив за 2016 рік 288304,0 тис. грн, за 2017 рік – 388554,0 тис. грн та за 2018 рік – 522950,0 тис. грн, що в загальній сумі отриманих доходів становить 73,5 відс., 79,6 відс. та 92 відс. відповідно.

У структурі чистого доходу підприємств від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) щорічно близько 70 відс. (ДП МА “Бориспіль” – 68,9 відс., 66,8 відс. та 62,3 відс. відповідно, ДП МА “Львів” – 66,4 відс., 68,6 відс. та 67 відс. відповідно) займають надходження від аеропортових зборів (пасажирський збір, збір за зліт та посадку повітряних суден, збір за забезпечення авіабезпеки, збір за стоянку).

Пасажиропотік через зазначені аеропорти України щорічно зростає.

Аеропорт “Бориспіль” у 2018 році надав послуги 12,6 млн пасажирів, що порівняно з 2016 та 2017 роком більше на 46,5 відс. та 20,0 відс. відповідно. Аеропорт “Львів” у 2018 році надав послуги майже 1,6 млн осіб, пасажиропотік порівняно з 2016 роком збільшився вдвічі, з 2017 роком – на 47,9 відсотка. Сумарна частка пасажирських перевезень через ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” у загальному пасажиропотоці у 2016–2018 роках є значною (понад 65 відсотків⁶³) і суттєво впливає на зростання пасажиропотоку через аеропорти України (у 2016 році – 12,9 млн осіб, у 2017 році – 16,5 млн осіб та у 2018 році – 20,5 млн осіб).

Дані про пасажиропотоки ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” за 2016–2018 роки наведені в додатку 3 до Звіту.

Наказом Мінінфраструктури від 14.04.2008 № 433, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 14.05.2008 за № 408/15099, затверджено аеропортові збори за обслуговування повітряних суден і пасажирів в аеропортах України (крім ДП МА “Бориспіль”). Згідно з пунктом 3.1 цього наказу з метою стимулювання авіакомпаній як комерційних партнерів аеропортів за рішенням керівника аеропорту до граничних розмірів плати можуть застосовуватись знижувальні коефіцієнти.

Відповідно до статті 5 Закону України “Про природні монополії” до сфери діяльності природних монополій належить, зокрема, надання спеціалізованих послуг в аеропортах (аеропортові збори) згідно з переліком, який визначається Кабінетом Міністрів України, тобто аеропортові збори надаються виключно аеропортом як суб’єктом природної монополії. Відсутність прозорого порядку надання аеропортами знижок на аеропортові збори може призвести до порушення аеропортами України законодавства, зокрема статті 6 Закону України “Про захист економічної конкуренції”.

Аудитом встановлено, що керівник ДП МА “Львів” одноосібно своїм рішенням визначає, якому саме суб’єкту господарювання і в якому розмірі надавати знижувальні коефіцієнти до граничних ставок аеропортових зборів. Так, наказом ДП МА “Львів” від 18.05.2016 № 229 встановлено знижувальні

⁶³ Через ДП МА “Бориспіль” у 2016 році – 66,9 відс., у 2017 році – 64,0 відс., у 2018 році – 61,3 відс.; через аеропорт “Львів” – 5,7 відс., 6,5 відс. та 7,8 відс. відповідно.

коефіцієнти до граничних ставок аеропортових зборів, послуг з наземного обслуговування повітряних суден та пасажирського обслуговування.

За 2016–2018 роки ДП МА “Бориспіль” здійснило витрат на загальну суму 7270950,0 тис. грн (у тому числі за 2016 рік – 2229815,0 тис. грн, за 2017 рік – 2365124,0 тис. грн, за 2018 рік – 2676011,0 тис. грн), ДП МА “Львів” – на загальну суму 1107665,0 тис. грн (у тому числі за 2016 рік – 300756,0 тис. грн, за 2017 рік – 366129,0 тис. грн, за 2018 рік – 440780,0 тис. гривень).

Структуру витрат ДП МА “Бориспіль” за 2016–2018 роки наведено у додатку 4 до Звіту.

У структурі витрат підприємств найбільшу питому вагу становить собівартість реалізованої продукції – щорічно понад 65 відс. (ДП МА “Бориспіль” – 49,1 відс., 57,1 відс., 65,5 відс. відповідно, ДП МА “Львів” – 80,9 відс., 82,6 відс. та 81,4 відс. відповідно).

Чистий прибуток підприємств має тенденцію до зростання за рахунок збільшення доходу від реалізації аеронавігаційних послуг.

Так, чистий прибуток ДП МА “Бориспіль” у 2016 році порівняно з 2015 роком збільшився майже у 2 рази (з 696460,0 тис. грн до 1385931,0 тис. грн), у 2017 році порівняно з 2016 роком – на 24,9 відс. і становив 1731420,0 тис. грн, а у 2018 році порівняно з 2017 роком – на 7,3 відс. і становив 1857920,0 тис. гривень.

Чистий прибуток ДП МА “Львів” у 2016 році становив 91424,0 тис. грн і порівняно з показником 2015 року (59407,0 тис. грн) зріс на 53,9 відс.; у 2017 році – на 33,6 відс. (122138,0 тис. грн); у 2018 році – на 4,6 відс. (127829,0 тис. гривень).

Отже, за підсумками 2016–2018 років ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” були прибутковими та загалом отримали чистого прибутку у сумі 4975,3 млн грн та 341,4 млн грн відповідно.

6. СТАН ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОЮ АВІАЦІЙНОЮ СЛУЖБОЮ УКРАЇНИ ОКРЕМИХ ФУНКЦІЙ УПОВНОВАЖЕНОГО ОРГАНУ З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Одним із завдань Державіаслужби відповідно до пункту 4 Положення про Державну авіаційну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.10.2014 № 520 (далі – Положення № 520), є забезпечення надходження та використання коштів Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях.

Основними нормативно-правовими актами, що регламентують діяльність Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях (далі – Спецфонд), є Повітряний кодекс України та постанова Кабінету Міністрів України від 28.09.1993 № 819 “Про створення Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях” (далі – постанова № 819).

Протягом 2016–2018 років Окружним адміністративним судом м. Києва та Київським апеляційним адміністративним судом визнавалися незаконними та нечинними окремі пункти Положення про Державний спеціалізований фонд фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях, затвердженого постановою № 819, зокрема, щодо порядку сплати державного збору за кожного пасажера, який відлітає з аеропорту України.

Так, судами встановлено, зокрема, що державні збори та порядок їх сплати мають бути передбачені виключно законом. За поясненням Державіаслужби, разом із набранням законної сили постановами суду втрачались правові підстави для обрахування державного збору за кожного пасажера, який відлітає з аеропорту України, за періоди, визначені постановою суду.

Зазначене призвело до втрат державного бюджету через несплату авіакомпаніями до Спецфонду державного збору за кожного пасажера, який відлітає з аеропорту України, на загальну суму 651,2 млн грн (у тому числі Міжнародними авіалініями України – 628,6 млн грн) та 364,5 тис. дол. США.

На сьогодні законодавчо чітко так і не визначено правових, фінансових та організаційних засад функціонування Спецфонду, що створює ризик майбутніх втрат державного бюджету. Зменшення надходження коштів до Спецфонду призведе до необхідності виділення додаткових коштів з державного бюджету на забезпечення на належному рівні державного контролю та нагляду за безпекою цивільної авіації.

Також Державіаслужба відповідно до покладених завдань, зокрема, проводить процедуру допуску до експлуатації злітно-посадкових майданчиків і світлосигнальних систем аеродромів та видає відповідні посвідчення.

Згідно з Правилами допуску до експлуатації злітно-посадкових майданчиків для польотів легких повітряних суден, затвердженими наказом Державіаслужби від 01.12.2004 № 205 (далі – Правила), підставою для надання допуску до експлуатації злітно-посадкових майданчиків (ЗПМ) для польотів легких повітряних суден (далі – ПС) є заявка його власника або експлуатанта (пункт 2.2.1 Правил).

Державіаслужба прийняла до розгляду заявку ТзОВ “Готельно-курортний комплекс “Карпати” без документів, які підтверджують право користування експлуатантом земельною ділянкою для розміщення на ній ЗПМ, що є недотриманням повною мірою вимог пункту 2.2.4 Правил, яким визначено, що заявка приймається на розгляд тільки за наявності всіх документів, зазначених в пункті 2.2.3 Правил.

Отже, посвідчення про допуск вказаного заявника до експлуатації ЗПМ, розміщеного на земельній ділянці загальною площею 35,8 га (з яких 10,76 га знаходиться у користуванні ДП МА “Львів”), видано з недотриманням вимог законодавства.

Крім того, Державіаслужба відповідно до підпункту 11 пункту 4 Положення № 520 здійснює заходи для визначення відповідності встановленим

рівням кваліфікації та професійної придатності авіаційного персоналу і персоналу служб авіаційної безпеки, проводить сертифікацію навчальних закладів та інструкторів з підготовки спеціалістів цивільної авіації.

Установлено, що Державіаслужба протягом 2016 року та I-III кварталів 2017 року не вживала всіх необхідних заходів щодо сертифікації Європейського регіонального навчального центру ІСАО НАУ, який з порушенням вимог пункту 4 частини дев'ятої статті 85 Повітряного кодексу України, пункту 146 розділу X Державної програми авіаційної безпеки цивільної авіації, пункту 5.1.2 Правил сертифікації навчально-тренувальних центрів з підготовки персоналу з авіаційної безпеки⁶⁴ здійснював підготовку персоналу суб'єктів авіаційної діяльності з аварійної безпеки за державними програмами підготовки без сертифіката Державіаслужби. При цьому Державіаслужба, володіючи інформацією про проведення центром навчання без відповідного сертифіката, протягом 2016 року та I-III кварталів 2017 року направляла на навчання до цього центру своїх працівників, які проводять підготовку та перепідготовку персоналу з питань авіаційної безпеки, персоналу, що здійснює контроль за безпекою, а також підготовку, перепідготовку та сертифікацію інструкторів.

Неефективні управлінські рішення Державіаслужби створили передумови для недостатньої підготовки персоналу з питань авіаційної безпеки, який пройшов навчання в Європейському регіональному навчальному центрі ІСАО НАУ за державними програмами підготовки, внаслідок відсутності сертифіката Державіаслужби.

На час аудиту залишилось невирішеним питання законодавчого регулювання діяльності і функціонування Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях.

7. АНАЛІЗ СТАНУ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ (АУДИТУ) ТА ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ

Мінінфраструктури згідно з підпунктом 18 пункту 4 та підпунктом 4 пункту 5 Положення № 460 організовує внутрішній аудит та забезпечує ефективно і цільове використання бюджетних коштів.

Відповідно до наказу Мінінфраструктури від 26.07.2016 № 249 “Про введення в дію структури та штатного розпису Мінінфраструктури на 2016 рік” утворено Управління внутрішнього аудиту та контролю (далі – Управління), яке підпорядковується Міністру інфраструктури України або особі, яка виконує його обов'язки.

Внутрішній аудит діяльності Державіаслужби, ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” за період 2016–2018 років Управлінням не проводився. Планів діяльності з внутрішнього аудиту Мінінфраструктури за 2016–2018 років до аудиту не надано.

---

⁶⁴ Затверджені наказом Державної служби з нагляду за забезпеченням безпеки авіації від 09.12.2005 № 936.

Довідково. На виконання наказу Мінінфраструктури від 19.01.2016 № 11-Г Управлінням проведено плановий аудит відповідності та фінансовий аудит діяльності ДП МА “Львів” за період з 01.10.2014 по 31.12.2015, за результатами якого складено аудиторський звіт від 28.04.2016 № 14-2-03/06, встановлено недоліки та порушення. Копію зазначеного аудиторського звіту листом Мінінфраструктури від 12.05.2016 № 4629/14/10-16 надіслано Національній поліції України. Головним управлінням Національної поліції у Львівській області листом від 10.03.2017 № 2663-16/05-2017 повідомлено Мінінфраструктури, що цей аудиторський звіт долучено до матеріалів досудового розслідування у кримінальному провадженні від 21.07.2015 № 22015140000000126 за фактом розтрата службовими особами ДП “МА “Львів” бюджетних коштів при здійсненні закупівлі пального за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого частиною четвертою статті 191 Кримінального кодексу України.

До лютого 2017 року в Державіаслужбі внутрішній аудит не здійснювався. З 01.02.2017 внутрішній аудит забезпечено шляхом введення посади головного спеціаліста внутрішнього аудиту, у вересні 2018 року утворено сектор з внутрішнього аудиту.

Наказом ДП МА “Львів” від 27.07.2017 № 4-сп затверджено Положення про відділ внутрішнього аудиту ДП МА “Львів”.

Документи, які стосуються проведення внутрішніх аудитів, ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” на запит контрольної групи не надано.

Таким чином, вимоги постанови Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001 “Деякі питання здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту” об’єктами перевірки виконано формально, створені підрозділи внутрішнього аудиту неналежно виконують свої функції та обов’язки.

Отже, внаслідок відсутності дієвої системи внутрішнього контролю в Мінінфраструктури та на державних підприємствах створено умови, які сприяли вчиненню цілого комплексу порушень при управлінні та розпорядженні майном, що підтверджується наведеною у Звіті інформацією.

Протягом 2016–2018 років Рахункова палата не проводила інших заходів на ДП МА “Львів”, відповідно, проаналізувати виконання рекомендацій Рахункової палати не є можливим.

Проте ДП МА “Львів” не визнаються повноваження Рахункової палати щодо затвердженого Плану роботи Рахункової палати на 2019 рік із змінами (рішення Рахункової палати від 29.11.2018 № 30-8), зокрема пункту 45, яким передбачено розгляд звіту про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету та управління майном державними підприємствами у сфері авіаційного транспорту та використання повітряного простору України. ДП МА “Львів” до завершення контрольного заходу подано позов (лист від 25.06.2019 № 1631/01.01-16) до суду з такими позовними вимогами до Рахункової палати:

1) визнати протиправними та скасувати повністю доручення члена Рахункової палати Іванової І. М. на виконання заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) від 10.04.2019 № 04-212; від 15.05.2019 № 04-270; від 06.06.2019 № 04-315;

2) визнати протиправними та скасувати повністю вимоги члена Рахункової палати Іванової І. М. щодо надання інформації від 19.04.2019 вих. № 04-1201; від 20.05.2019 вих. № 04-1485; від 06.06.2019 вих. № 04-1700;

3) встановити відсутність компетенції (повноважень) Рахункової палати на проведення аудиту ефективності використання коштів державного бюджету та управління майном державними підприємствами у сфері авіаційного транспорту та використання повітряного простору України у ДП МА “Львів” за період 2016-2018 років.

Підставою позову, на думку ДП МА “Львів”, є неправомірність доручень та вимог члена Рахункової палати на виконання заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту), які прийняті з порушенням норм чинного законодавства.

Вважаємо адміністративний позов ДП МА “Львів” безпідставним, оскільки Рахункова палата діяла в межах Закону України “Про Рахункову палату” та Регламенту Рахункової палати, затвердженого рішенням Рахункової палати від 28.08.2018 № 22-7 (далі – Регламент). Вимоги “скасувати повністю доручення члена Рахункової палати Іванової І. М.”, “визнати протиправними та скасувати повністю вимогу члена Рахункової палати Іванової І. М. щодо надання інформації”, “встановити відсутність компетенції (повноважень) Рахункової палати на проведення аудиту” є необґрунтованими.

Аналіз дій об’єкта щодо виконання рішення Рахункової палати від 29.11.2018 № 30-8 під час проведення аудиту засвідчив таке.

Щодо пункту 1 позовних вимог.

Рішенням Рахункової палати від 29.11.2018 № 30-8 (із змінами, внесеними рішеннями Рахункової палати від 18.12.2018 № 32-12, від 27.12.2018 № 33-5, від 03.01.2019 № 1-4, від 29.01.2019 № 3-9, від 26.02.2019 № 4-8, від 04.03.2019 № 5-3, від 19.03.2019 № 6-7, від 09.04.2019 № 8-7, від 19.04.2019 № 9-1, від 28.05.2019 № 12-8, від 01.07.2019 № 16-1 та № 16-2, від 29.07.2019 № 18-3) затверджено План роботи Рахункової палати на 2019 рік.

Згідно зі статтею 23 Закону України “Про Рахункову палату” член Рахункової палати забезпечує здійснення заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) відповідно до рішення Рахункової палати. Для виконання своїх повноважень член Рахункової палати надає доручення відповідному департаменту (департаментам) та/або територіальному підрозділу (підрозділам).

Підставою для надання членом Рахункової палати департаменту (департаментам) та/або територіальному підрозділу (підрозділам) доручення для виконання повноважень члена Рахункової палати та здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) є план роботи Рахункової палати або рішення Рахункової палати про здійснення позапланового заходу державного контролю (пункт 29.1 Регламенту).

Пунктом 45 Плану роботи Рахункової палати на 2019 рік передбачено розгляд звіту щодо проведення аудиту ефективності використання коштів державного бюджету та управління майном державними підприємствами у

сфері авіаційного транспорту та використання повітряного простору України на засіданні 20.08.2019.

Отже, доручення члена Рахункової палати від 10.04.2019 № 04-212; від 15.05.2019 № 04-270; від 06.06.2019 № 04-315 надані відповідно до законодавства та Плану роботи Рахункової палати на 2019 рік.

Щодо пункту 2 позовних вимог.

Відповідно до статті 8 Закону України “Про Рахункову палату” члени Рахункової палати для виконання покладених на них повноважень мають право, зокрема, отримувати від державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності, інших юридичних осіб та їх посадових осіб, фізичних осіб - підприємців інформацію, документи і матеріали, необхідні для здійснення Рахунковою палатою своїх повноважень.

Підпунктом 7.3.7 пункту 7.3 Регламенту передбачено, що для виконання своїх повноважень член Рахункової палати має право, зокрема, отримувати від державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності, інших юридичних осіб та їх посадових осіб, фізичних осіб - підприємців інформацію, документи і матеріали, необхідні для здійснення Рахунковою палатою своїх повноважень.

З огляду на викладене член Рахункової палати діяв у спосіб та у межах своїх повноважень, передбачених законом та Регламентом.

Щодо пункту 3 позовних вимог.

На думку керівництва ДП МА “Львів”, проведення Рахунковою палатою аудиту на Підприємстві не передбачено Планом роботи Рахункової палати на 2019 рік, а також на сайті Рахункової палати відсутня інформація щодо аудиту з назвою: “аудит ефективності використання коштів державного бюджету та управління майном державними підприємствами у сфері авіаційного транспорту та використання повітряного простору України у ДП МА “Львів”.

В Україні налічується 20 аеропортів, з яких лише ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” є державними підприємствами, що належать до сфери управління Мінінфраструктури. Відповідно, назва заходу “аудит ефективності використання коштів державного бюджету та управління майном державними підприємствами у сфері авіаційного транспорту та використання повітряного простору України”, яка вказана у Плані роботи Рахункової палати на 2019 рік та опублікована на сайті, не потребує жодних уточнень.

Відповідь на відзив на адміністративний позов ДП МА “Львів” підписано адвокатом Стасишиною Т. В., хоча Статутом надання Підприємству юридичних послуг будь-якими сторонніми організаціями або адвокатами не передбачено.

Відповідно до загальних положень Статуту ДП МА “Львів” є державним комерційним підприємством цивільної авіації, яке засноване на державній

власності та входить до сфери управління Мінінфраструктури.

Згідно із пунктом 4.2 статті 4 Статуту майно аеропорту є державною власністю і належить йому на праві господарського відання.

Статтею 7 Закону України “Про Рахункову палату” визначено, що Рахункова палата здійснює фінансовий аудит та аудит ефективності, зокрема, щодо управління об’єктами державної власності, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, включаючи забезпечення відрахування (сплати) до державного бюджету коштів, отриманих державою як власником таких об’єктів, та використання коштів державного бюджету, спрямованих на відповідні об’єкти.

Отже, ДП МА “Львів” діє з недотриманням норм Закону України “Про Рахункову палату” та Статуту, затвердженого наказом Мінінфраструктури від 13.12.2017 № 435, не визнає повноважень Рахункової палати щодо проведення планового контрольного заходу на державному підприємстві як одному з об’єктів аудиту, яке знаходиться в сфері управління Мінінфраструктури.

ВИСНОВКИ

1. Аудитом встановлено, що **кошти Державного бюджету України у 2016–2018 роках** у сфері авіаційного транспорту та використання повітряного простору виділялися Мінінфраструктури та Державіаслужбі та були використані лише на забезпечення діяльності цих бюджетних установ.

Кошти з бюджету виділялись у 2016–2018 роках за КПКВК 3101010 “Загальне керівництво та управління у сфері інфраструктури” – 220960,5 тис. грн та КПКВК 3108010 “Керівництво та управління у сфері авіаційного транспорту” – 548197,0 тис. гривень. Найбільшу частку з цих коштів становлять витрати на заробітну плату та нарахування: Мінінфраструктури – 89,4 відс. (170991,6 тис. грн), Державіаслужба – 69,8 відс. (345857,1 тис. гривень).

У той же час **окремої бюджетної програми для фінансової підтримки та розвитку ДП МА “Бориспіль” і ДП МА “Львів” за три роки не передбачено.**

Отже, **Мінінфраструктури не може повною мірою забезпечити реалізацію державної політики у цій сфері**, оскільки відсутні реальні фінансові інструменти державної підтримки сфери авіації.

2. Незважаючи на затверджений паспорт бюджетної програми 3108010 Державіаслужбі достатній обсяг бюджетних призначень на 2016–2018 роки (2016 рік – 82097,5 тис. грн, 2017 рік – 174066,8 тис. грн та 2018 рік – 238576,9 тис. грн), їх використання неповною мірою забезпечило досягнення визначених паспортom показників результату, ефективності та якості. Зокрема, інформаційні системи безпеки авіації створені і впроваджені частково, обладнання для облаштування робочих місць працівників придбано у меншій,

ніж заплановано, кількості, на підвищення кваліфікації працівників виділялося значно менше коштів, ніж передбачено паспортом.

Видатки на зазначені цілі спрямовано за рахунок фінансових ресурсів Європейського Союзу, отриманих у рамках Угоди про фінансування за бюджетною програмою КПКВК 3101230, а бюджетні призначення, заплановані паспортом бюджетної програми 3108010, перерозподілено. Значну частину цих коштів (від 56,7 відс. у 2016 році до 77,6 відс. у 2018 році) використано на заробітну плату працівників, сплату судових зборів тощо.

3. Аудитом встановлено ряд недоліків та порушень, які призвели до неефективного використання та управління державним майном і коштами у сумі 939420,75 тис. грн:

- неекономного (нераціонального) – 223497,4 тис. грн,
- нерезультативного – 691829,95 тис. грн,
- з недотриманням вимог законодавства – 24093,4 тис. грн, з яких відшкодовано у процесі аудиту 77,0 тис. гривень.

4. Аудит засвідчив, що з 20 аеропортів, які налічуються в Україні, лише 2 є державними підприємствами, що належать до сфери управління Мінінфраструктури. До Переліку підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінінфраструктури, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.03.2011 № 265-р, включено, зокрема, ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”.

Міністерством інфраструктури України як уповноваженим органом управління майном не забезпечено у 2016–2018 роках належного виконання покладених повноважень з управління цими державними підприємствами, хоча для ефективного виконання функції управління нормативно-правова база є достатньо сформованою.

При оцінці стану виконання Міністерством функцій уповноваженого органу з питань управління майном державних підприємств аудитом виявлено цілий ряд системних недоліків та порушень, які дають підстави зробити висновок про неефективність прийняття управлінських рішень Мінінфраструктури у сфері авіаційного транспорту та використання повітряного простору України.

4.1. Міністерством допущені порушення при призначенні виконуючого обов’язки генерального директора та укладанні контрактів з керівниками ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”:

- в. о. генерального директора ДП МА “Бориспіль” Дихне Є. Г. призначено наказом Мінінфраструктури від 18.09.2014 № 180-о за підписом Міністра Бурбака М. Ю. з недотриманням вимог статей 65 і 73 Господарського кодексу України, абзацу третього пункту 2 Порядку № 818, а також статей 21 та 24 Кодексу законів про працю України, внаслідок чого Дихне Є. Г. з 01.01.2016 по 23.03.2017 незаконно нараховано та виплачено 702356,44 грн заробітної плати;

- контракт з генеральним директором ДП МА “Бориспіль” Рябікінім П. Б. та додаткові угоди до контракту з генеральним директором ДП МА “Львів”

Романовською Т. В. укладені з боку Мінінфраструктури посадовою особою, яка не мала на це повноважень, – державним секретарем Галушаком А. Е. Таким чином, є ознаки порушення статей 1 та 65 Закону України “Про державну службу” в частині можливого перевищення службових повноважень.

4.2. Установлено, що генеральному директорові ДП МА “Бориспіль” Рябікіну П. Б. з недотриманням умов Контракту № 1-І нараховано та виплачено передбачену колективним договором премію до свята в загальній сумі 2200,0 грн (за серпень та грудень 2017 року) та винагороду за вислугу років на загальну суму 74814,99 грн (за 2017, 2018 роки та січень 2019 року). За погодженням з Рябікіним П. Б. незаконно виплачені кошти на загальну суму 77014,98 грн утримано із його заробітної плати у травні 2019 року.

Крім того, звіти керівника про виконання умов, диференційованих показників і розміри преміювання за I–IV квартали 2016 року подані ДП МА “Львів” до Мінінфраструктури з порушенням встановленого терміну (пізніше на 4, 3, 6 та 21 день відповідно), що є недотриманням вимог пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 02.08.1995 № 597. Після спливу встановленого терміну подано до Мінінфраструктури звіти керівника ДП МА “Львів” за I та IV квартали 2017 року (на 13 та 21 день відповідно). Згідно з Контрактом № 4-І з керівником ДП МА “Львів” (підпункт б) пункту 22 додаткової угоди від 28.07.2017 до контракту) премія керівникові не нараховується у разі несвоєчасного надання такого звіту. Терміни подання звітів про виконання фінансових планів підприємства визначено Порядком № 205, яким випадків неподання звітів у встановлений строк не передбачено.

Усупереч вказаним умовам Мінінфраструктури видано наказ від 24.04.2018 № 26-О про виплату генеральному директорові ДП МА “Львів” Романовській Т. В. премії у розмірі 35 відс. посадового окладу за результатами роботи у IV кварталі 2017 року.

Виконання ДП МА “Львів” наказу Мінінфраструктури від 24.04.2018 № 26-О призвело до **одночасних незаконних виплат заробітної плати генеральному директорові ДП МА “Львів” Романовській Т. В. у вигляді премії на загальну суму 14201,06 грн**, з яких нарахування премії становить 11640,21 грн та єдиного соціального внеску – 2560,85 гривні.

Отже, незаконні виплати заробітної плати генеральному директорові ДП МА “Львів” Романовській Т. В. у сумі 14201,06 грн підлягають відшкодуванню.

4.3. Мінінфраструктури неналежно виконувало повноваження, покладені Законом № 185, а саме:

- **не здійснювало контролю за виконанням стратегічних планів ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”.** Аналіз стратегічних планів та звітів про їх виконання за 2017 та 2018 роки засвідчив, що ці документи є незіставними. Крім того, звіти про виконання стратегічних планів за 2016 рік підприємствами до Мінінфраструктури не подавалися.

Так, відсутність у Стратегічному плані ДП МА “Бориспіль” конкретних заходів за роками, кількісних показників та планових обсягів фінансування окремих заходів унеможливило проведення моніторингу та оцінки виконання

стратегічного плану в цілому, а отже – здійснення Міністерством контролю за його виконанням;

- **річні інвестиційні плани** ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” за 2016–2018 роки **Міністерством не затверджувалися**, що унеможливило здійснення Мінінфраструктури контролю за їх виконанням.

ДП МА “Бориспіль” (на 2016, 2017 та 2018 роки) затверджувало такі плани самостійно (неодноразово в новій редакції), при цьому їх показники не відповідали показникам затверджених Мінінфраструктури інвестиційних планів на середньострокову перспективу.

Мінінфраструктури не забезпечило виконання відповідних повноважень, покладених пунктом 6 частини першої статті 6 Закону № 185, а саме контролю за виконанням інвестиційних планів ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”.

4.4. Мінінфраструктури не погоджено облікової політики, якою ДП МА “Львів” керувалося при складанні та поданні фінансової звітності за 2016–2018 роки, що є недотриманням вимог абзацу другої частини п’ятої статті 8 Закону України від 16.07.1999 № 996 “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”.

Фінансові плани ДП МА “Львів” на 2016–2018 роки затверджено з недотриманням терміну, визначеного частиною другою статті 75 Господарського кодексу України та пунктом 5 Порядку № 205. Так, фінансові плани на 2017 та 2018 роки затверджено на 5 та 3,5 місяці пізніше визначеного терміну.

4.5. ДП МА “Бориспіль” не включало до поданих до Мінінфраструктури переліків майна, що може бути передано в оренду, окремих об’єктів, переданих в оренду за попередніми договорами. Зазначене вказує на ризики створення підприємством неконкурентного середовища у сфері орендних відносин та вибору орендарів вільних площ у ручному режимі.

При цьому Мінінфраструктури володіло інформацією про укладання ДП МА “Бориспіль” попередніх договорів оренди державного майна, яку, зокрема, неодноразово отримувало від регіонального відділення Фонду по Київській області.

4.6. За неналежного реагування та невжиття вичерпних заходів Мінінфраструктури як уповноваженим органом управління, Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 24.04.2019 № 363, якою внесено зміни до Порядку № 138, а саме збільшено з 40 до 90 відс. розмір відрахувань чистого прибутку ДП МА “Бориспіль” до бюджету, що унеможливило виконання затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 994-р фінансового плану ДП МА “Бориспіль” на 2019 рік та матиме негативний вплив на діяльність підприємства.

4.7. Мінінфраструктури як уповноважений орган управління майном **не виконувало** також покладених пунктом 15 частини першої статті 6 Закону № 185 **функцій погодження списання майна, яке тимчасово не використовується** ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”.

Так, на час проведення аудиту ДП МА “Бориспіль” **не отримано від Мінінфраструктури відповідей щодо прийняття рішень про списання 367 одиниць основних засобів** (машин, обладнання, пристроїв, інвентарю, нерухомості тощо), у тому числі чотирьох службових собак у зв’язку зі смертю з 2014 року та 2389 дерев.

ДП МА “Львів” протягом 2016–2018 років не надсилало до Мінінфраструктури документів для отримання дозволу на списання основних засобів відповідно до вимог Порядку списання об’єктів державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.11.2007 № 1314. Як наслідок, **на балансі ДП МА “Львів” станом на 31.12.2018 обліковуються 165 од. не придатних до використання основних засобів** (з них 85 од. – транспортні засоби), які через фізичну зношеність та моральну застарілість втратили ознаки активів та підлягають списанню (залишкова вартість – 1,7 млн грн, первинна – 11,9 млн гривень).

4.8. Питання, пов’язані з ефективністю використання та розпорядження майном ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”, у 2016–2018 роках жодного разу на засіданнях колегії Міністерства не розглядалися.

4.9. **Мінінфраструктури не здійснювало оцінку фіскальних ризиків, пов’язаних з діяльністю ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”.** Аудитом встановлено, що такі фактори, як невизнання ДП МА “Бориспіль” курсових різниць, пов’язаних з наявністю монетарної заборгованості за Субкредитною угодою № 13000-04/70, та прийняття нормативно-правових актів, пов’язаних з діяльністю суб’єктів господарювання, які можуть мати вплив на дохідну та/або видаткову частину державного бюджету, є досить суттєвими. Зменшення розміру аеропортових зборів за наказом уповноваженого органу державної влади або встановлення знижувального коефіцієнта за рішенням керівників державних підприємств **може значно вплинути на обсяги доходів підприємств та, як наслідок, призвести до виникнення фіскальних ризиків щодо сплати податків, зборів та обов’язкових платежів до бюджету.**

4.10. Мінінфраструктури не виконано повноважень, покладених пунктами 4¹, 14¹ та 14² частини першої статті 6 Закону № 185, щодо визначення кандидатур осіб, які представляють інтереси держави в наглядовій раді ДП МА “Львів”, а також забезпечення їх обрання (призначення). **На час проведення аудиту такі наглядові ради відповідно до вимог законодавства не створено.**

5. Аудитом встановлено, що залишається невирішеним питання законодавчого врегулювання діяльності **Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях** (далі – Спецфонд). Основним нормативно-правовим актом, який регулює питання діяльності Спецфонду, є постанова Кабінету Міністрів України “Про створення Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат

на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях”.

З 01.01.2017 джерелами формування Спецфонду в частині доходів (з урахуванням особливостей, визначених пунктом 1 частини другої статті 67¹ БКУ) є, зокрема, 80 відс. надходжень до Спецфонду (пункт 6¹ частини третьої статті 29 БКУ). Відповідні надходження спрямовуються на здійснення діяльності центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики в галузі цивільної авіації, участь та представництво України у міжнародних авіаційних організаціях (пункт 19 частини четвертої статті 30 БКУ (із змінами)), тобто Державіаслужби. Внаслідок внесення таких змін до БКУ видатки за КПКВК 3108010 у 2017 році збільшилися у 1,9 раза проти 2016 року, у 2018 році – у 1,4 раза проти 2017 року.

Разом з тим Окружним адміністративним судом м. Києва та Київським апеляційним адміністративним судом протягом 2016–2018 років прийнято таке рішення: відповідно до конституційних положень право встановлювати (скасовувати) загальнодержавні податки і збори (обов'язкові платежі), включаючи ввізне мито та розмір тимчасової надбавки до діючих ставок ввізного мита, належить до законодавчих повноважень Верховної Ради України та не створює обов'язку щодо їх сплати авіаційними перевізниками, оскільки вони встановлені не законом, прийнятим Верховною Радою України, а підзаконним актом Кабінету Міністрів України.

Із набранням постановами суду законної сили втрачено правові підстави для обрахування державного збору за кожного пасажира, який відлітає з аеропорту України, за відповідні періоди, що призвело до втрат державного бюджету через несплату авіакомпаніями до Спецфонду такого збору на загальну суму 651,2 млн гривень. Неврегулювання цього питання призведе в подальшому до втрат державного бюджету.

6. Рішенням Господарського суду міста Києва від 19.06.2018 задоволено позов АМКУ до Державіаслужби про зобов'язання виконати рішення від 06.12.2016 № 526-р та ухвалено стягнути з Державіаслужби на користь АМКУ судовий збір (1762,0 гривень). Оскільки АМКУ звернувся до органу державної виконавчої служби для примусового виконання рішення суду, то з Державіаслужби також стягнуто виконавчий збір як з боржника - юридичної особи у сумі 14892,0 грн та витрати на проведення виконавчих дій у сумі 103,9 гривень.

Отже, неприйняття своєчасних управлінських рішень посадовими особами Державіаслужби призвело до списання загалом 16,8 тис. грн з рахунка Державіаслужби через тривале погодження органами виконавчої влади проєкту нормативно-правового акта, яким би встановлювались правила доступу на ринки наземного обслуговування в аеропортах України. Посадовими особами Державіаслужби, відповідальними за розроблення цього нормативно-правового акта, неналежно виконано посадові обов'язки.

Крім того, Державіаслужбою не надано документів, які б підтверджували факт звернення до АМКУ щодо продовження строку виконання зобов'язання, встановленого рішенням АМКУ від 06.12.2016 № 526-р.

Відповідно до статті 65 Закону України “Про державну службу” підставою для притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку, тобто протиправної винної дії або бездіяльності чи прийняття рішення, що полягає у невиконанні або неналежному виконанні державним службовцем своїх посадових обов'язків та інших вимог, встановлених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами, за яке до нього може бути застосоване дисциплінарне стягнення.

Дисциплінарними проступками є, зокрема, невиконання або неналежне виконання посадових обов'язків, актів органів державної влади, наказів (розпоряджень) та доручень керівників, прийнятих у межах їхніх повноважень.

7. Аналізом окремих показників фінансово-господарської діяльності ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” встановлено, що ці підприємства за підсумками 2016–2018 років були прибутковими та загалом за цей період отримали чистого прибутку у сумі 4975,3 і 341,4 млн грн відповідно.

У цілому динаміка зміни показників діяльності ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” є позитивною.

За 2016–2018 роки ДП МА “Бориспіль” отримало доходів на загальну суму 12246221,0 тис. грн (у тому числі за 2016 рік – 3615746,0 тис. грн, за 2017 рік – 4096544,0 тис. грн, за 2018 рік – 4533931,0 тис. грн), ДП МА “Львів” – на загальну суму 1449056,0 тис. грн (у тому числі за 2016 рік – 392180,0 тис. грн, за 2017 рік – 488267,0 тис. грн та за 2018 рік – 568609,0 тис. гривень).

За 2016–2018 роки ДП МА “Бориспіль” здійснило витрат на загальну суму 7270950,0 тис. грн (у тому числі за 2016 рік – 2229815,0 тис. грн, за 2017 рік – 2365124,0 тис. грн, за 2018 рік – 2676011,0 тис. грн), ДП МА “Львів” – на загальну суму 1107665,0 тис. грн (у тому числі за 2016 рік – 300756,0 тис. грн, за 2017 рік – 366129,0 тис. грн, за 2018 рік – 440780,0 тис. гривень).

7.1. Пасажиропотік через аеропорти “Бориспіль” та “Львів” щороку зростає. Так, аеропорт “Бориспіль” у 2018 році надав послуги 12,6 млн пасажирів, що порівняно з 2016 та 2017 роками більше на 46,5 та 20,0 відс. відповідно. Сумарна частка пасажирських перевезень через ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” у загальному пасажиропотоці у 2016–2018 роках є значною (понад 65 відс.) і суттєво впливає на зростання пасажиропотоку через аеропорти України (у 2016 році – 12,9 млн осіб, у 2017 році – 16,5 млн осіб та у 2018 році – 20,5 млн осіб).

7.2. Як засвідчили результати аудиту, ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” – фінансово стабільні підприємства, які за 2016–2018 роки сплатили до державного бюджету (податків, зборів, відрахувань чистого прибутку до бюджету, інших обов'язкових платежів і зборів) 5290281,5 тис. грн (2016 рік – 1560020,0 тис. грн, 2017 рік – 1923519,0 тис. грн,

2018 рік – 1806742,5 тис. грн) та 552129,0 тис. грн (2016 рік – 147383,0 тис. грн, 2017 рік – 182042,0 тис. грн, 2018 рік – 222704,0 тис. грн) відповідно.

7.3. Аудитом встановлено, що керівник ДП МА “Львів” одноосібно визначає, якому саме суб’єкту господарювання і в якому розмірі надавати знижувальні коефіцієнти до граничних ставок аеропортових зборів. Так, **наказом ДП МА “Львів” від 18.05.2016 № 229 встановлено без жодних обґрунтувань знижувальні коефіцієнти до граничних ставок аеропортових зборів, послуг з наземного обслуговування повітряних суден та пасажирського обслуговування.**

Відповідно до статті 5 Закону України “Про природні монополії” до сфери діяльності природних монополій належить, зокрема, надання спеціалізованих послуг в аеропортах (аеропортові збори) згідно з переліком, який визначається Кабінетом Міністрів України, тобто аеропортові збори надаються виключно аеропортом як суб’єктом природної монополії. Відсутність прозорого порядку надання аеропортами знижок до аеропортових зборів може призвести до порушення аеропортами України законодавства, зокрема статті 6 Закону України “Про захист економічної конкуренції”.

8. ДП МА “Бориспіль” допущено ряд недоліків та порушень:

8.1. Генеральний план, детальний план території та план зонування в ДП МА “Бориспіль” станом на 01.01.2019 не розроблено, межі земельних ділянок, на яких розташовано аеропорт (аеродром), приаеродромну територію, режимні зони, що охороняються, а також ділянки, призначені для іншої діяльності, ДП МА “Бориспіль” офіційно не визначено. Межі території аеропорту визначаються зовнішніми межами земельних ділянок, які знаходяться в користуванні ДП МА “Бориспіль”. Як результат, земельні ділянки, що знаходяться в користуванні аеропорту, не є цілісними, що дало можливість стороннім особам на законних підставах мати власні земельні ділянки в межах земель аеропорту, зокрема на приаеродромній території, що створює значні ризики для безпеки авіації. Станом на 01.01.2019 у користуванні підприємства перебувало 57 ділянок загальною площею 943,9269 га, з яких правовстановлюючі документи оформлено на 54 загальною площею 944,4631 га.

Земельну ділянку площею 0,8466 га та вартістю 602,0 тис. грн окремо виділено під договір суперфіцію, укладений з ПП “Сандро АРТ” з метою будівництва закладу громадського харчування, автомийки та об’єктів АЗС.

Згідно з частиною третьою статті 413 Цивільного кодексу України право користування земельною ділянкою державної або комунальної власності для забудови не може бути відчужено її землекористувачем іншим особам, крім випадків переходу права власності на будівлі та споруди, що розміщені на такій земельній ділянці, однак відповідно до пункту 4.1 договору суперфіцію право власності на об’єкти, споруджені на земельній ділянці, переданій забудовнику для забудови, набуває виключно забудовник.

Отже, включення такого пункту до договору суперфіцію дає можливість отримати ПП “Сандро АРТ” право власності на збудовані об’єкти та, відповідно,

створює ризики вилучення земельної ділянки, яка знаходиться у державній власності, площею 0,8466 га та балансовою вартістю 602,0 тис. гривень.

8.2. Будівництво паркінгу на ДП МА “Бориспіль” триває з 2011 року. І пусковий комплекс паркінгу в експлуатацію не введений. Будівництво ІІ пускового комплексу паркінгу станом на травень 2019 року не здійснювалось через відсутність фінансування.

Мінінфраструктури не вживало дієвих заходів та не приймало ефективних рішень для залучення додаткових джерел фінансування та інвестицій для завершення будівництва паркінгу. Крім того, елементи ІІ пускового комплексу паркінгу руйнуються, що в подальшому призведе до додаткових витрат на їх відновлення. За таких умов існують ризики втрати вже виконаних обсягів робіт на ІІ пусковому комплексі у сумі 55,6 млн гривень.

При будівництві паркінгу на ДП МА “Бориспіль” не дотримано вимог пунктів 4¹ та 10 Порядку затвердження проєктів будівництва і проведення їх експертизи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 № 560 (далі – Порядок № 560).

З 05.07.2018 по 23.11.2018 роботи за договором не виконувались через необхідність коригування проєкту та проведення його експертизи у зв’язку з виникненням значної кількості додаткових робіт та зміни технологічних рішень. На дату відновлення робіт (24.11.2018) скоригований проєкт та результати експертизи не затверджено.

Скоригований проєкт розроблено наприкінці жовтня 2018 року. При цьому експертний звіт № 00-1392-18/ПБ щодо розгляду проєктної документації затверджений ДП “Укрдержбудекспертиза” лише 05.04.2019. Проєкт об’єкта будівництва затверджено наказом ДП МА “Бориспіль” від 11.05.2019 № 01-07/1-52, однак станом на 07.06.2019 так і не погоджено Мінінфраструктури. Зазначене є недотриманням вимог пункту 4¹ Порядку № 560.

8.3. Аудитом встановлено, що між ДП МА “Бориспіль” та орендарями укладалися попередні договори оренди нерухомого майна, 72 з яких діяли у 2016–2018 роках. При цьому площа нерухомого майна, яке здавалось в оренду за попередніми договорами, перевищує розміри площ, визначені для підприємства як орендодавця статтею 5 Закону України від 10.04.1992 № 2269 “Про оренду державного та комунального майна”. Фактично підприємство частково перебрало на себе функцію Фонду як орендодавця. Загалом у 2016–2018 роках за попередніми договорами ДП МА “Бориспіль” отримано від орендарів близько 21,2 млн грн, з яких до державного бюджету перераховано 12,9 млн грн (70,0 відсотка). Кошти перераховувались з недотриманням законодавства. Ці надходження Фондом не ідентифікуються і не контролюються.

При цьому розмір орендної плати розраховувався на підставі Методики оцінки об’єктів оренди, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 10.08.1995 № 629. У договорах міститься окреме зобов’язання орендаря (тимчасового користувача) укласти додаткову угоду та сплатити різницю плати за

користування, якщо вона виникла за рахунок незалежної оцінки ревізійного відділу регіонального відділу Фонду по Київській області або застосування більшої орендної ставки.

При цьому Мінінфраструктури, володіючи отриманою від регіонального відділення Фонду по Київській області інформацією про укладання ДП МА “Бориспіль” попередніх договорів оренди державного майна, не вживало належних заходів реагування для приведення у відповідність із чинними нормативно-правовими актами договорів оренди на території підприємства.

9. ДП МА “Львів” допущено ряд недоліків та порушень:

9.1. Внаслідок недотримання вимог частини восьмої статті 39 Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності” та укладання ДП МА “Львів” договорів тестової експлуатації об’єктів та споруд, не введених в експлуатацію, підприємством з 2013 року незаконно використовуються об’єкти ЄВРО-2012 (об’єкти аеродрому ДП МА “Львів” та система охорони по периметру Львівського аеропорту) та з 2015 року радіомаячні системи посадки СП-200, передані ДП “Західінфрапроект” з вартістю послуг за їх використання 1 грн, на утримання яких у 2016–2018 роках витрачено 26509,9 тис. гривень.

ДП МА “Львів” неодноразово зверталось, зокрема, до Мінінфраструктури, Укрінфрапроекту та Мінекономрозвитку з проханням погодити передачу об’єктів інфраструктури на баланс ДП МА “Львів” без передачі фінансових зобов’язань ДП “Західінфрапроект” з метою завершення робіт власним коштом, однак ця проблема залишилась невирішеною.

9.2. Аудит засвідчив, що регіональним відділенням Фонду по Львівській області передано в оренду ТзОВ “Готельно-курортний комплекс “Карпати” 6 об’єктів нерухомого майна ДП МА “Львів” загальною площею 2,319 га. Разом з тим Державіаслужбою видано ТзОВ “Готельно-курортний комплекс “Карпати” посвідчення про допуск на злітно-посадковий майданчик (далі – ЗПМ) загальною площею 35,76 га. Посвідчення про допуск вказаного заявника до експлуатації ЗПМ, розміщеного на земельній ділянці загальною площею 35,8 га (з яких 10,76 га знаходиться у користуванні ДП МА “Львів”), видано з недотриманням вимог законодавства, що призвело до неефективного управління та розпорядження майном.

Недоотримання доходів від орендної плати ДП МА “Львів” (30 відс.), за розрахунками, становить **1285,65 тис. грн**, у тому числі у 2016 році – 419,2 тис. грн, у 2017 році – 410,69 тис. грн, у 2018 році – 455,76 тис. гривень. Державний бюджет України, за розрахунками, недоотримав щонайменше 2999,86 тис. грн (70 відс. орендної плати), в тому числі у 2016 році – 978,13 тис. грн, у 2017 році – 958,29 тис. грн, у 2018 році – 1063,4 тис. гривень. Крім того, ДП МА “Львів” недоотримало відшкодування від сплати у 2016–2018 роках податку на землю за цю земельну ділянку в сумі 35,34 тис. грн (2016 рік – 11,33 тис. грн, 2017 рік – 12,0 тис. грн, 2018 рік – 12,0 тис. гривень).

9.3. Аудитом встановлено відсутність у ДП МА “Львів” двох пасажирських трапів марки TDLABS 580 та двох причіпних пасажирських

трапів марки ZodiacCDS 2046, переданих у строкове платне користування ТОВ “Аеропорт Хендлінг” за договорами оренди від 06.10.2015 № ОД/2015/10/06/2 та від 26.02.2016 № ОД/2016/02/26/2 відповідно.

Згідно з договором від 06.10.2015 вартість двох трапів марки TDLABS 580 за експертною оцінкою станом на **18.08.2015 – 2,1 млн гривень**. Інформацію про первісну вартість двох причіпних пасажирських трапів марки ZodiacCDS 2046, переданих в оренду, до аудиту не надано.

Строк дії договору від 06.10.2015 № ОД/2015/10/06/2 закінчився 16.10.2017, однак державне майно ДП МА “Львів” не повернено. Виконавчі дії державного виконавця щодо примусового виконання наказу Господарського суду Одеської області від 29.12.2018 № 916/2998/17 про вилучення та передачу державного майна результату не мали, оскільки державним виконавцем не виявлено в ТОВ “Аеропорт Хендлінг” майна, визначеного у виконавчому документі.

Отже, на час проведення аудиту державне майно **вартістю 2,1 млн грн відсутнє, встановлено факт втрати державного майна, що є збитками**. Жодних документів, які б підтверджували наявність зазначених трапів, до аудиту не надано.

9.4. Встановлено неналежне ведення претензійно-позовної роботи щодо відшкодування втраченого майна. Ухвалою Господарського суду Одеської області від 31.05.2019 у справі 916/1428/19 за заявою боржника ТОВ “Аеропорт Хендлінг” відкрито провадження у справі про банкрутство за скороченою процедурою та **введено мораторій на задоволення вимог кредиторів (у тому числі ДП МА “Львів” на суму 12,6 млн грн) зі сплати орендної плати.**

9.5. Внаслідок неефективного управління державним майном ДП МА “Львів” у 2016–2018 роках сплатило 118,6 тис. грн земельного податку за ділянки загальною площею 0,779 га, на яких розташовано об’єкти нерухомості, що не використовуються ДП МА “Львів” у виробничо-господарській діяльності.

Керівником ДП МА “Львів” у 2016–2018 роках не забезпечено належного обліку земельних ділянок, що є невиконанням зобов’язань, визначених Контрактом № 4–І. Експертної грошової оцінки 17-ти земельних ділянок, передбаченої Законом України від 11.12.2003 № 1378 “Про оцінку земель”, не проведено, відповідно, вартість права користування земельними ділянками в бухгалтерському обліку не відображено.

Протягом 2016–2018 років ДП МА “Львів” і Мінінфраструктури не вжито заходів щодо подальшого використання об’єктів нерухомості, які не використовуються ДП “МА “Львів”, зокрема, 8 об’єктів загальною первісною вартістю 2015,8 млн грн, розташованих за адресою: м. Львів, вул. Любінська, 168, та 2 об’єктів загальною первісною вартістю 44,3 тис. грн, розташованих у с. Почаєвичі Дрогобицького р-ну.

10. Внаслідок відсутності дієвої системи внутрішнього контролю в Мінінфраструктури, Державіаслужбі та на державних підприємствах створено умови, які сприяли вчиненню цілого комплексу порушень у частині управління

та розпорядження майном, що підтверджується інформацією, наведеною в Звіті.

11. Аудит засвідчив ряд порушень, які можуть мати ознаки кримінальних правопорушень у частині службової недбалості посадових осіб Міністерства та державного підприємства, а саме щодо:

- незаконного нарахування та фактичної виплати заробітної плати в. о. генерального директора Дихне Є. Г. за період з 01.01.2016 по 23.03.2017 у розмірі 702356, 44 грн;

- втрати ДП МА “Львів” державного майна у вигляді двох пасажирських трапів марки TDLABS 580 та двох причіпних пасажирських трапів марки ZodiacCDS 2046 і надходжень від їх оренди.

ПРОПОЗИЦІЇ:

За результатами аудиту вважаємо за доцільне:

1. Надіслати Верховній Раді України інформацію про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету та управління майном державними підприємствами у сфері авіаційного транспорту та використання повітряного простору України.

2. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати Комітетові Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури.

3. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати і Звіт надіслати Кабінетові Міністрів України та рекомендувати:

3.1. Вжити заходів щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності посадових осіб, які допустили неефективне управління та розпорядження державним майном;

3.2. Забезпечити виконання рекомендацій Рахункової палати в повному обсязі;

3.3. Доручити Мінінфраструктури:

- розглянути питання про притягнення до дисциплінарної відповідальності державного секретаря Міністерства інфраструктури України Галушак А. Е. згідно з вимогами Закону України “Про державну службу” у зв’язку з можливим перевищенням службових повноважень;

- підготувати проєкт нормативно-правового акта про внесення змін до Порядку відрахування до державного бюджету частини чистого прибутку (доходу) державними унітарними підприємствами та їх об’єднаннями, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.02.2011 № 138, щодо зменшення розміру відрахувань чистого прибутку ДП МА “Бориспіль” (до попереднього рівня показників);

- провести оцінку фіскальних ризиків, пов’язаних з діяльністю суб’єктів господарювання ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”;

- розробити заходи щодо ефективного управління та розпорядження майном державних підприємств, що входять до сфери управління Міністерства;

- вжити заходів щодо переукладання контрактів з керівниками ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” відповідно до норм законодавства.

4. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати Міністерству інфраструктури України, ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” для вжиття заходів щодо усунення виявлених під час аудиту порушень і недоліків та рекомендувати:

4.1. Мінінфраструктури:

- забезпечити створення наглядових рад у ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” з метою виконання повноважень, покладених на Міністерство Законом України “Про управління об’єктами державної власності” та іншими актами законодавства;

- забезпечити приведення статутів підприємств у відповідність до вимог законодавства, а саме з урахуванням змін, внесених Законом України від 02.06.2016 № 1405 “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об’єктами державної та комунальної власності”;

- забезпечити виконання вимог Закону України “Про управління об’єктами державної власності” в частині списання майна ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” протягом двох місяців;

- вжити заходів щодо залучення додаткових джерел фінансування та інвестицій з метою завершення будівництва паркінгу у ДП МА “Бориспіль”;

- забезпечити проведення інвентаризації майна, яке знаходиться в користуванні ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”, у т.ч. земельних ділянок;

- розробити та затвердити з урахуванням результатів діяльності керівника умови, критерії, диференційовані показники та розміри посадового окладу керівників ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”;

- погодити облікову політику, якою керується ДП МА “Львів” при складанні та поданні фінансової звітності;

- забезпечити належний контроль за виконанням стратегічних та інвестиційних планів державних підприємств;

- забезпечити своєчасне затвердження фінансових планів ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів”;

- вжити заходів щодо оформлення ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” договорів оренди в установленому законодавством порядку;

- вжити заходів щодо удосконалення системи внутрішнього контролю в Міністерстві, Державіаслужбі, ДП МА “Бориспіль” та ДП МА “Львів” у частині використання майна державними підприємствами.

4.2. Державній авіаційній службі України:

- розробити план заходів з усунення виявлених порушень та недоліків і поінформувати Рахункову палату;

- дооформити пакет документів ТзОВ “Готельно-курортний комплекс “Карпати” відповідно до Правил допуску до експлуатації злітно-посадкових майданчиків для польотів легких повітряних суден;

- подати пропозиції Мінінфраструктури щодо урегулювання на законодавчому рівні порядку сплати державних зборів до Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях;

- розробити та подати Мініфраструктури проєкт нормативно-правового акта, який встановлюватиме чіткі, прозорі та об'єктивні критерії для забезпечення недискримінаційних і конкурентних умов та надасть можливість доступу суб'єктам господарювання на ринки послуг з наземного обслуговування в аеропортах України;

- провести службове розслідування за фактом безспірного списання коштів за рішенням суду на користь Антимонопольного комітету України, допущеного посадовими особами Державіаслужби.

4.3. ДП МА “Бориспіль”:

- розробити план заходів з усунення виявлених порушень та недоліків і поінформувати Рахункову палату;

- завершити введення в експлуатацію паркінгу (І пускового комплексу) в установленому законодавством порядку;

- провести інвентаризацію договорів оренди нерухомого майна та забезпечити їх відповідність нормам законодавства;

- вжити заходів щодо забезпечення відшкодування незаконно нарахованої та фактично виплаченої заробітної плати у 2016, 2017, 2018 роках в. о. генерального директора ДП МА “Бориспіль” Дихне Є. Г.;

- розробити генеральний план, детальний план території та план зонування відповідно до Порядку розроблення містобудівної документації, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 16.11. 2011 № 290;

- забезпечити оформлення правовстановлюючих документів на всі земельні ділянки, які є у власності.

4.4. ДП МА “Львів”:

- розробити план заходів з усунення виявлених порушень та недоліків і поінформувати Рахункову палату;

- протягом двох місяців вжити заходів щодо введення в експлуатацію відповідно до вимог законодавства об'єктів, побудованих для проведення ЄВРО-2012 за кошти, залучені під державні гарантії;

- врегулювати питання закріплення права постійного користування земельними ділянками, на яких розміщуються об'єкти ДП “Украерорух”;

- провести інвентаризацію договорів оренди нерухомого майна та забезпечити їх укладання відповідно до норм законодавства;

- протягом місяця звернутись до Національної поліції України щодо повернення державного майна до ДП МА “Львів”, а саме 2-х пасажирських трапів марки TDLABS 580 та 2-х причіпних пасажирських трапів марки ZodiacCDS 2046;

- забезпечити відшкодування зайво отриманих виплат заробітної плати у вигляді премії у 2017 року генеральним директором ДП МА “Львів” Романовською Т. В.;

- вжити заходів щодо дотримання вимог статті 39 Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності” в частині введення в експлуатацію об'єктів та споруд, розташованих на території ДП МА “Львів”;

- провести претензійно-позовну роботу щодо відшкодування плати за оренду 2-х пасажирських трапів марки TDLABS 580 та 2-х причіпних пасажирських трапів марки

Zodiac CDS 2046, переданих у строкове платне користування ТОВ “Аеропорт Хендлінг” за договорами оренди від 06.10.2015 № ОД/2015/10/06/2 та від 26.02.2016 № ОД/2016/02/26/2 відповідно;

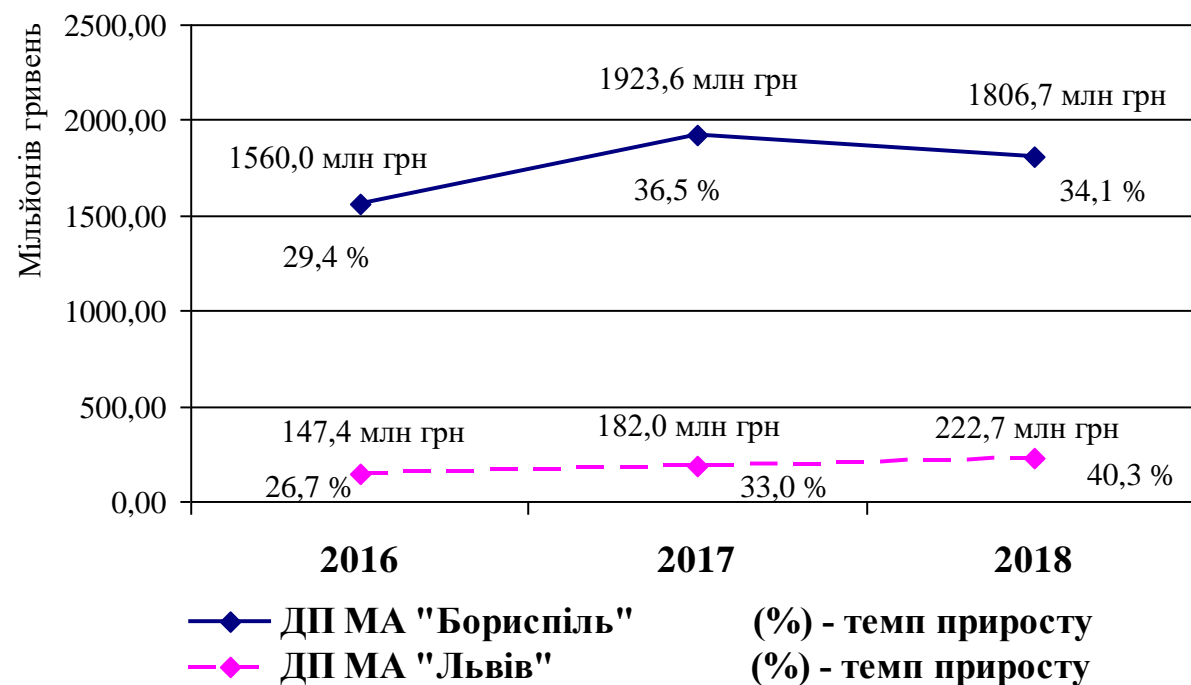
- генеральному директорів ДП МА “Львів” забезпечити належний облік та експертно-грошову оцінку земельних ділянок для відображення в бухгалтерському обліку в установленому порядку.

5. Поінформувати Генеральну прокуратуру України та Національну поліцію України з наданням матеріалів щодо виявлених ознак кримінальних правопорушень для відповідного реагування.

Член Рахункової палати

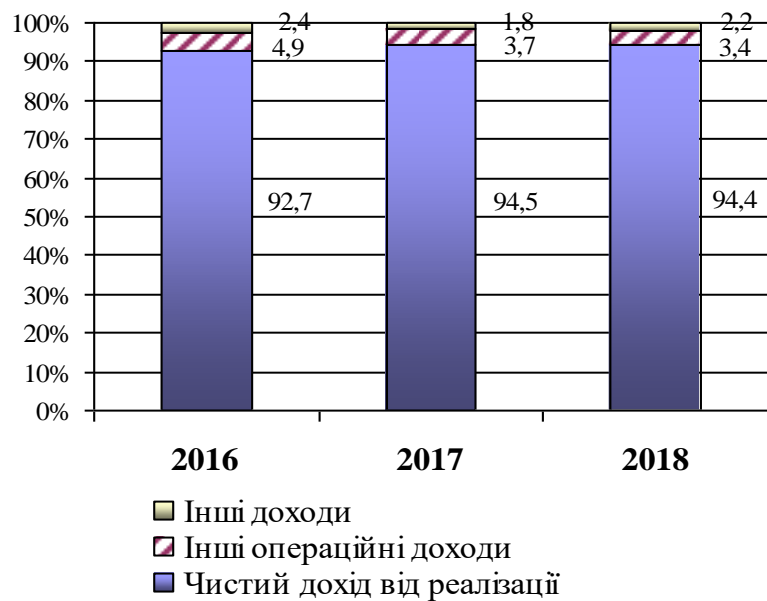
І. М. Іванова

**Відрахування до державного бюджету за 2016 – 2018 роки
на загальну суму 5842,4 млн гривень**

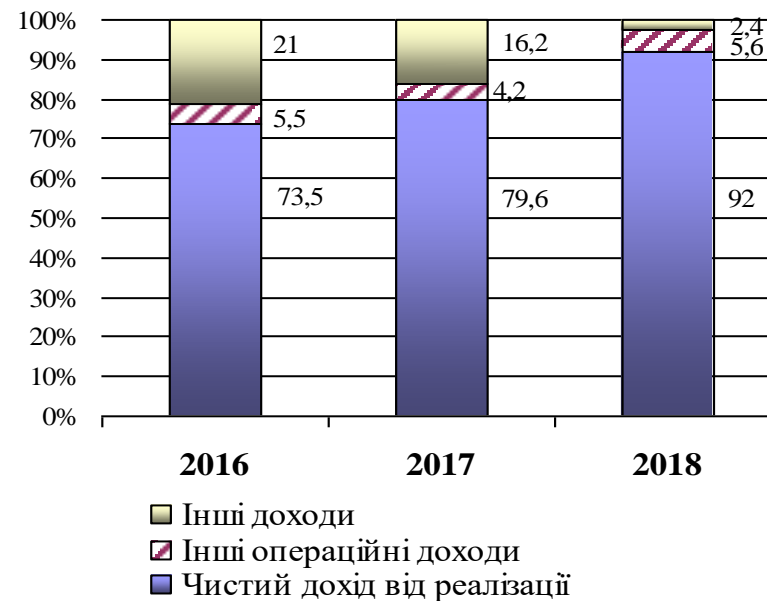

Структура доходів за 2016 – 2018 роки

ДП МА "Бориспіль"

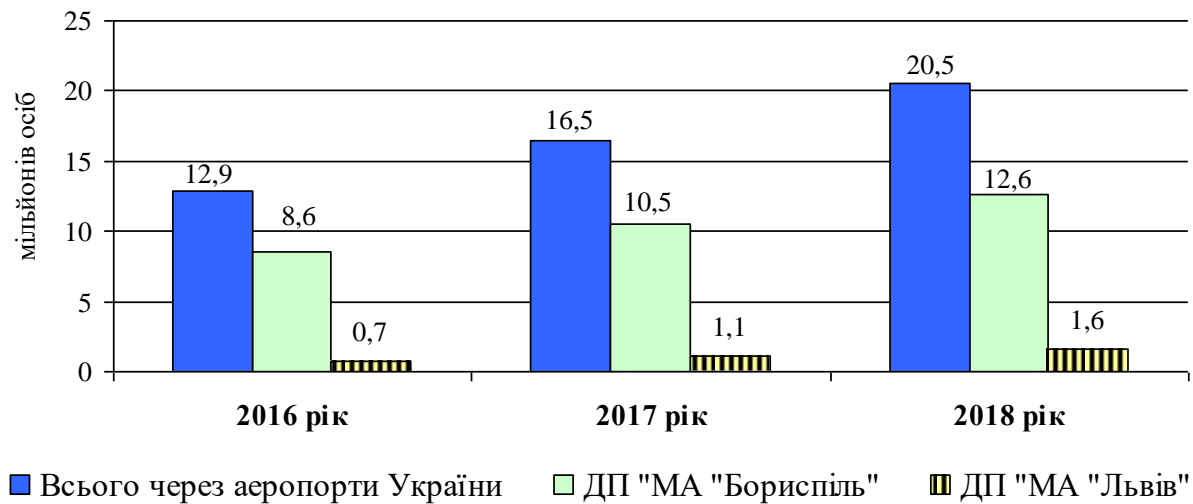

ДП МА "Львів"

Частка пасажиропотоку ДП МА "Бориспіль" та ДП МА "Львів" за 2016 - 2018 роки

Структура витрат за 2016 – 2018 роки

ДП МА “Бориспіль”

